Nr. 7 (37) iulie 2014

ISSN 1857-4424

Realităţi Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ŞI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Ansamblul de muzică şi dans popular **MOŞTENITORII,** or. Râşcani

PAVEL POPA
Nufărul — simbolul purităţii inimii 1
Calendar cronologic 4

ION DOMENCO
Nicolae Timofti: „Aici îmi sânt rădăcinile, oamenii pe care-i stimez" 10

DORINA ROTARI La Căinari a fost sfinţită Troiţa închinată Părintelui Alexei .. 11

NOIE ROTARU, ELENA SĂU O lecţie de neuitat 12

MARIA POPA
Colaborare transfrontalieră în cultură şi artă 13
„Cine joacă horele" 14

RAIA ROGAC Am reuşit să-i fac pe tineri să îndrăgească portul popular 16

DUMITRU FLUCUS Şinca Nouă 19

IULIA BANARI Cartea — sursă de formare a personalităţii 21

ALA ŞENDREA La izvoarele veşniciei 22

IULIA COJOCARU De 11 ani fără rapsod 22

ANGELA RACU Satul Ignăţei — vatră de covoare 24

LIDIA GONTEA Renata Verejanu — Festivalul internaţional de Poezie 26

SERGIU CUMATRENCO Grigore Zănoagă din nou minunează lumea 27

IRINA EMILIAN „Fii demn de a-ţi păstra moştenirea" 28

ANGELA REZUŞ, LUDMILA SAMARIN „Enigma artei corale" 29

SVETLANA CERNEGA Teatrul de păpuşi — o istorie de succes 30

CLAUDIA SLUTU-GRAMA Steliana Grama: înfrăţită cu magia metaforei ... 30

Satul Ignăţei – ***vatră de covoare***

PROIECTUL „**REALITĂŢI CULTURALE**“
nr. 7 (37) iulie 2014

Adresa: mun. Chișinău, str. București, 68, of. 313, 314
Tel.: (+373 22) 20-25-53
Mob.: (069) 39 24 98 (P. Popa)
Fax: (+373 22) 20-25-55
E-mail: popapavel55@gmail.com
notografprim@gmail.com

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa, *redactor-șef*
dr. Varvara Buzilă, *Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală*
dr. hab. Victor Ghilaș, *AȘM*
Claudia Șerșun, *Ministerul Culturii*
Mariana Cocieru, *AȘM*
Veta Ghimpu-Munteanu, *Teleradio-Moldova*
Veronica Caraulan, *Direcția Cultură mun. Bălți*
Gheorghe Nicolaescu, *Cabinetul metodic al Ministerului Culturii*
Tudor Grigoriță, *Secția Cultură Ialoveni*
Cristian Șarban, *design, tehnoredactare*

*Editura „**Notograf Prim**“ s.r.l. / Tipografia F.E.P. **Grafema Libris** s.r.l*

PAVEL POPA,
Institutul de Filologie al AȘM

NUFĂRUL – simbolul purității inimii

Luna iulie simbolizează nașterea lui Gaius Iulius Cezar (limba latină: IMP•C•IVLIVS•CAESAR•DIVVS1; n. 13 iulie, ca. 100 î.Hr. – d. 15 martie, 44 î.Hr.), lider politic, militar roman, una dintre cele mai marcante și litigioasă individualitate din istorie.

Acestei luni îi mai sunt caracteristice și următoarele simboluri: Rubinul - piatră prețioasă; Copacii - ulmul și chiparosul; Florile - nemțișorul de câmp și nufărul. În continuare mă voi referi doar la simbolistica nufărului.

Etimologia cuvântului nufăr are izvorul în limba neogreacă „*núfaró*" [1. p. 598], se mai presupune că ar proveni de la turcescul *nilüfer*, franțuzescul *nénufar* sau din limba spaniolă *nenúfar*. Sinonimul cuvântului nufăr este *nufâe*, întâlnit mai rar.

O altă versiune despre originea denumirii de „nufăr" este cu obârșia în limba latină – *nymphae*, care înseamnă Nimfa (fiica apei).

Nufăr este „nume a două specii de plante erbacee acvatice din familia nimfeaceelor, cu frunzele mari care plutitesc la suprafața apei"[1. P. 598], apa în mitologie, este considerată drept element primordial, simbol al vieții, al regenerării și al purității.

Numele științific al plantei respective este *Nymphaea* cu descindență grecescă - „*nimfa*", care în mitologia elenă înseamnă creaturi feminine supranaturale ce trăiau în izvoare.

Nymphaea sau nufărul este o plantă atrăgătoare prin frunzele și florile ei, cărora le sunt caracteristice și funcțiile factorului de echilibru pentru vegetația din lac.

Rădăcina-i (rizomul) este puternică cu sarcina de a propti întreaga plantă. Forma frunzei, conform speciei, poate fi rotundă sau ovală, cu marginea dreaptă sau răsfrântă, cu diverse dimensiuni - de la câțiva centimetri până la un metru. Planta înflorește la finele lunii mai, când apa și aerul dețin o temperatură mai încinsă, favorabilă. Culoarea florii diferă în funcție de specie, de la alb la albastru și numeroase nuanțe de roz, roșu și galben – culori asociate cu universul uman simbolistica cărora semnifică spiritual universul chromatic. Puterea de simbolizare a culorilor cuprinde o arie foarte largă, întrucât culorile florii nufărului pot fi asociate, în diferite părți ale lumii, elementelor primordiale, dimensiunii spațio-temporale.

În apele noastre cresc mai mult nuferii de culoare alba și galbenă. Albul este culoarea care întrunește în sine toate culorile spectrului luminii, ca simbol al inocenței neinfluențate și netulburate a Paradisului primordial sau ca scop final al omului purificat în care este restabilită această stare. Culoarea respectivă simbolizează puritatea și adevărul, măreția și sacralitatea, virginitatea.

Culoarea galbenă este considerată culoarea grânelor, pământului, aurului, veseliei, liniștei, a invidiei și a gelozie, culoarea Soarelui, a intuiției, a presimțirii, în care se află totuși o forță solară de un gen aparte, care pătrunde și ilumineză, culoarea dragostei de cunoaștere etc.

La noi, nufărul deține o răspândire mai colantă, crește în unele bazine de apă din împrejurimile Dubăsarului și a Cahulului, în Delta Dunării. Această impresionantă plantă este pe cale de dispariție, din această cauză a fost inclusă în lista plantelor ocrotite, în Cartea Roșie a Republicii Moldova, ca societatea să observe și să conștientizeze nepăsarea ei față de mediul înconjurător. Acest fapt, încă o data, detestă un semnal alarmant și demonstrează necesitatea întreprinderii unor acțiuni urgente în scopul conservării, protejării și restabilirii ecosistemelor și a speciilor rare de plante ș.a. Planta respectivă este întâlnită în Europa, Asia Mică, regiunea Mării Mediterane și Peninsula Balcanica, îi place să trăiască pe lacuri, bălți sau ape usor curgătoare, în lacuri artificiale, iazuri particulare și bazine cu apa. În Rusia există rezervoare naturale în apele cărora se întâlnesc nuferi de trei tipuri: alb (Nymphaea alba), zăpada (Nymphaea candida) și mici (Nymphaea tetragona).

Florile nufărului sunt mari cu frunze de dimensiunile palmei, care plutesc pe oglinda apei. Bobocii nufărului pot fi observați în luna iunie cu forma ovală. Sursa dătătoare de viață a nufărului este soarele, el are nevoie zilnic de cel puțin șase ore însorite ca să se dezvolte atribuindu-i florii calități simbolice și mistere, divinitate. Ciclul de înflorire al nufărului este foarte scurt. Bobocul se deschide seara și, peste noapte, se închide, apoi dimineața se redeschide și începe să se coloreze, din alb imaculat devine, succesiv, roz, și, tot treptat se închide. Etapa de înflorire durează până în a doua seară, când bobocul se închide și se retrage sub apă, unde se formează fructul de culoare galbenă situat în mjlocul florii. Planta apare în aprilie și moare la sfârșitul lunii noiembrie.

Fruznele nuferilor acopera o bună parte din suprafaţa apei din jurul florii şi pun piedici extinderii algelor, sub care se ascund peştii, broaştele etc. Această plantă, pentru prima data, a fost descoperită în secolul XVIII de către preotul francez Latour-Marliac.

Datorită faptului că nufărul se naşte şi se dezvoltă şi în mlaştini demonstrând o frumuseţe ne mai văzută, a devenit o metafora a evoluţiei omului de la bezna ignoranţei spre lumina spirituală. Nu în zadar există la budişti zicala: cei mai frumoşi nuferi cresc în cele mai murdare ape.

În mitologie nuferii reprezintă florile cu cele mai numeroase semnificaţii, simbolizand: capacitatea de invenţie, veşnicia, sănătatea, splendoarea sau calmitatea sufletească.

Vechii egiptenii au considerat nufărul floare ce face parte din mitologia solară, crezând că soarele a răsărit dintr-o floare de nufăr. Ei foloseau nufărul ca ornament pentru ceremonii şi sărbători, îl uzitau în decorul mormintelor.

În trecutul îndepărtat, nufarul a fost frecvent zugrăvit pe pereţii bisericilor, din motive că era apreciat ca simbol al castităţii şi purităţii. Grecii considerau că nufărul este dotat cu puteri afrodisiace.

În diferite mitologii nufărul simbolizează: forţa de creaţie, de obicei ca principiu feminin, masculin – mai rar, fertilitatea, longevitatea, posteritatea, gloria, puritatea, concordia şi uitarea, slava.

În contextual universal al celor dintâi religii, nufărul într-o perfecţiune de-a dreptul senzuală sugera apariţia primordială a vieţii în împărăţia imensă şi neutră a apelor.

În analogia primară religioasă floarea de nufăr simboliza, înainte de toate, sexul arhetipal feminin, cheie şi origine deopotrivă a naşterilor şi renaşterilor.

Mirosul nufărului era considerat divin.

Omul român de artă Puşa Roth în articolul „Nuferii lui Monet" constatează cu exactitate caracteristici specifice acestei perene plantă: „Nufărul este surpriza repetabilă a fiecărei zile, dar, deşi aproape familiară, floarea ivită pe ape şi întrând în spectrul de reflexe şi visare al spaţiului acvatic este cu fiecare zi tot mai atrăgătoare şi parcă tot mai schimbată"[2].

Filosoful şi criticul de artă francez Gaston Bachelard compară surprizele nufărului cu cele ale unei dimineţi de vară - nufărul este o clipă a lumii, este o dimineaţă a ochilor, este surprinzătoarea floare a zorilor de vară.

Încă din antichitate, puritatea florilor de nufăr a fermecat numeroşi poeţi şi mari gânditori ai lumii, primind adesea de la această floare inspiraţia unor trainice realizări. Nu întâmplător pentru budişti floarea înseamnă iluminarea, mai mult decât cea intelectuală, cea care înalţa spiritul.

Despre nufăr există mai multe legende, una dintre cele mai răspândite – „Legenda nufărului Amazonian" simbolizează credinţa frumoasei Naia în splendoarea plaiului natal,fiind convinsă că: „există lumi mult mai bune şi mai frumoase <…>, o atrăgea frumuseţea şi lumina dumnezeiască a lunii. Naia privi luna fascinată. <…> A doua zi plecă spre movila care se vedea în depărtare <…> Încet, încet, urcă până în vârf. Apăru şi luna, dar era foarte departe. Naia aşteptă până regina nopţii ajunse deasupra capului ei, dar parcă se ridicase şi mai sus. <…>. Coborî colina cu ochii în lacrimi şi ajunse pe malul Amazonului. Pe apă se oglindea chipul lunii, parcă chemând-o la ea. Atunci, <…>, Naia se aruncă în apele adânci, cuprinzând luna cu braţele. <…> luna, privind de sus, se tulbură de ceea ce a văzut. Pentru că nu avea puterea să o ia pe fată la ea, o transformă într-o floare frumoasă, parfumată. <…>. Floarea este albă în noaptea în care înfloreşte iar în nopţile următoare se colorează în roz, bucurându-se parcă de frumuseţea şi parfumul primite în dar, precum şi de mângâierile delicate ale lunii" [3.].

O altă legendă povesteşte că nufărul albastru (nymphaea coeruleia) creşte în apele râului Nil în Africa - simbol al abundenţei şi fecundităţii.

Una din poveştile din Dakota povesteşte despre geneza nufărului. Odata noaptea, dintre stelele cerurilor a coborât Fecioara, crezând că ar fi bine dacă ar trăi alături de oameni. Tatăl ei a trimis fiul lui împreună cu Fecioara la un înţelept care locuia peste lac pentru a-i cere acestuia sfaturi povăţuitoare. Dar pe când traversau apa, barca tânărului s-a lovit de un buştean, Fecioara a căzut în apă şi s-a înecat. Dimineaţa, pe acel loc a apărut prima floare de nufăr.

Nufărul este un simbol al abundenţei şi fertilităţii, legat de pământ şi apă, de vegetaţie şi de lumea subterană.

Dintotdeauna nufărului i-a revenit diverse semnificaţii conform varietăţii culturilor, sau mai bine zis, civilizaţiilor exprimând în context larg importanţa rolului său.

În general nufărul semnifică puritatea sufletească a primitoarei şi intenţiile curate ale celui care o oferă. Acesta este cazul când oferirea florii este un gest de iubire, totodată mai reprezintă şi respectul profund pentru o anumită persoană şi aprecierea calităţilor sale sufleteşti.

Nufărul - simbolul raiului este considerat o plantă sfântă în foarte multe culturi. Încă din antichitate, nufărul era reprezentat în basoreliefuri şi picturi murale, atât în Egipt, cât şi în regatele Orientului. În vechea cultură hindusă, zeul Brahma era onorat printr-un nufăr din aur. În China şi India nufărul îl reprezenta, simbolic, pe Budha, iar în Japonia - Paradisul. În Egiptul antic nufărul era simbolul fertilităţii şi al bunăstării, fiind asociat zeiţei Isis.

Celebrul pictor impresionist francez Claude Monet a pingălit nuferi în ulei pentru a-şi exprima aprecierea sa emoţională faţă de societatea în care a trăit. Această

mistică plantă a reprezentat și continuă și în prezent să redee emoțiile străbunilor și a noastre prin diferite ceremonii de credință sau tradiționale. De exemplu, egiptenii antici au apreciat, nufărul albastru nu numai o reprezentare a soarelui ci și un simbol al reînvierii. Una dintre cele mai apreciate semnificații ale plantei respective este „ciclul vieții". Se crede că pilonii templelor din Egiptul Antic aveau forma de nuferi înfloriți din pământ.

Pe continentul asiatic, în Bangladeș, nufărul întruchipează floarea națională fiind prezentă și în ceremoniile religioase, semnificând viața și dragostea. Dat fiind faptul că nufărul produce flori și fructe în același timp, el reprezintă universalitatea, iar conform religiei asiaticilor, este considerată plantă sacră. La budiști nufărul roșu simbolizează dragoste și pasiune și este socotită floarea inimii. Nufărul violet are putere mistică, iar cel alb reprezintă castitatea spirituală. Este lucru arhicunoscut că noaptea nufărul își închide floare și o deschide o data cu apariția primei raze de soare, anume din aceste considerente credința hinduismă conceptual de înviere este simbolic reprezentat de un nufăr. Cu toate că această plantă crește în mâl, credință respectivă o consideră simbolul purității. Deseori floarea de nufăr a fost folosită la oformarea buchetului miresei, pentru că semnifica castitatea și puritatea inimii și a sufletului.

De veacuri, în mănăstirile catolice oamenii au folosit rădăcina plantei de nufăr drept anafrodisiacă eficient, fiind zdrobită și pusă la măcerat în vin. Cei dintâi medici medievali europeni, atrăgeau atenția asupra folosirii în exces a acestei mixturi în scopul de a amorți insitnctele sexuale ale călugărilor și călugărițelor.

Renumitul folclorist român Ivan Evseev referitor la simbolul nufărului constatează următoarele: „E prezent în glipica maya, unde este simbol al abundenței și fertilității. La dogonii din Mali nufărul este laptele femeii și simbol al sânului feminine" [4. P.118].

În apele stătătoare și lin curgătoare de la noi descoperim doua specii de nuferi:

— **Nufarul alb** (latină *Nymphaea alba*) – simbolul purității și a forței naturală este o plantă acvatică cu un aspect deosebit și face parte din familia Nymphaeaceae cu dimensiuni între 1-2m. și crește în apele stătătoare sau lin curgătoare. Are rizom gros, fixat, din care cresc frunze foarte lung pețiolate, cu limb ovat, cordat și plutitor. Florile lui sunt albe și plăcut mirositoare au diametru de pana la 15 cm., cu 5 sepale mari, verzui și numeroase petale (cca. 10-20), înflorește în lunile iunie - august, se ofilește imediat ce este ruptă, chiar dacă este pusă în apă.

Semnificația spirituală a numărului 5 - 5 sepale ale nufărului alb are menirea de a atenționa asupra frumuseții nu numai a florii respective dar și a vieții transmițând vibrații de începuturi, antichitate, originalitate. În numerologie numarul 5 este considerat ca numărul destinului.

Egiptenii numeau nuferii albi „nenufar", adică frumoasele.

Nufărul alb este considerat planta națională a Bangladesh-ului, precum și a statului indian Andhra Pradesh și simbolizează tristețea și despărțirea, apusul de soare, malul singuratic al mării, precum și imaginea rechinului...

Fructul nufărului alb are forma sferică, de culoare verde, baciform.

Nufarul alb se foloseste în combaterea insomniilor, avand efect sedativ. Frunzele și rizomii sunt folosite în industria pielăriei. Extractul din planta respectivă este folosit în tratarea infecțiilor vaginale, antidiarie, antidizenterie etc. Infuziile din această plantă erau folosite și în medicina populara pentru potolirea setei, ca somnifere, contra gălbinărilor, pentru intărirea părului, în alimentație....

Tradiția spune că nufărul alb are și capacitatea de a alunga spiritele rele, această plantă fiind folosită, în vechime, ca talisman în călătoriile lungi.

În apele Moldovei se intalneste foarte rar nufarul alb chiar în bazinele cu apă stagnantă și în cursul inferior al râurilor Nistru și Prut la adancimea de pana la 4 metri.

— **Nufar galben** (latină *Nuphar lutea*) este o plantă acvatică din familia Nymphaeaceae, cu rizom gros, fixat, din care cresc frunze de culoarea verde închis foarte lungi pețiolate. Florile sunt galbene - aurii, cu 5 sepale mari, verzui și numeroase petale (cca. 10-20), înflorește în lunile iunie – august, dar nu sunt așa de frumoase ca a nufărului alb. Are un miros aparte lansat din interiorul florii, adică dintre petalele sale numeroase care, în exterior, sunt învelite în sepalele metamorfozate. Florile vor lasa locul marilor fructe lemnoase, ce conțin numeroase semințe. Fructul este adesea utilizat, doar în stare deshidratată, în compunerea unor aranjamente florale.Spre deosebire de nufărul alb, el crește și în zonele umbrite. Fructul este conic, de culoare verde, baciform, adesea utilizat în compunerea unor aranjamante florale. Rădăcinile plantei sunt buretoase, rizomatoase, bine îngropate în sol. În fiecare an își măresc dimensiunile. Nufărul, odată cu instalarea sezonului rece, își pierde partea sa aeriană, dar care va „exploda" din nou în primăvara următoare.

Bibliografie:

1. Dicționar Enciclopedic, Cartier, Chișinău, 2001
2. http://pusaroth.wordpress.com/tag/simbol-nufar/ (consultat,luni 23iunie2014,ora 22.00)
3. http://www.anidescoala.ro/articol/legenda-nufarului-amazonian.html. Conform legendei respective floarea alba se cheama nufăr. (consultat,luni 23iunie2014,ora 22.00)
4. Ivan Evseev. Dicționar de Simboluri și Arhetipuri Culturale. Editura „AMARCORD",Timișoara, 1994

Calendar Cronologic

Rubrică îngrijită de PAVEL POPA

1 IULIE

1881 A apărut, la Iași, revista științifică și literară „Contemporanul” (pana la 1.05.1891).

1934 S-a născut **Petre Zaharia**, fluieraș, naist, taragotist, cavalist și clarinetist.

2 IULIE

Sărbătoarea Națională **„Ziua Comemorării lui Ștefan cel Mare și Sfânt”.**

1504 S-a încheiat redactarea lucrării „Letopisețul de când cu voia lui Dumnezeu s-a început Țara Moldovei” — prima creație laică scrisă la curtea lui Ștefan cel Mare.

1918 A fost înființată la Chișinău, Capela Corala „Armonia”.

1831 S-a născut la 2 iulie 1831 **Alessandro Bernardazzi**, celebru arhitect.

1971 **Georgeta Voinovan**, interpretă de muzică ușoară, s-a născut la 2 iulie 1971 la Chișinău. Absolvește școala de muzică № 1, Colegiul de muzică „Ștefan Neaga”. A participat la Festivalul Bălți (1958-1960) și la Teatrul „Luceafărul” din Chișinău (1960-1964). A absolvit Institutul „A. Russo” din Bălți (1957), Institutul Unional de Cinematografie din Moscova - VGIK (1964-1968), este angajat regizor la studioul „Moldova-film” (1968-1987). Debutează în 1966 cu volumul „Soarele în cârji”, membru al Uniunii Scriitorilor (din 1967), al Uniunii Cineaștilor (din 1975), în perioada 1987-1989, consultant, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, diverse funcții la Ministerul Culturii, inclusiv și viceministru, consilier la Președinția R. Moldova (1997-2001). Iacob Burghiu a primit Medalia „Mihai Eminescu” (1996) și Maestru în Artă (1999). A încetat din viață la 28 iunie 2003, în mun. Chișinău.

1942 Poetul **Titus Știrbu** s-a născut la 3 iulie 1942, Cenușa, jud. Soroca. A absolvit Universitatea de Stat din Chișinău (1964), a lucrat redactor la Televiziune (1966-1976) și la Societatea „Prietenii Cărții" (1977-1983), apoi consilier, secretar al Uniunii Scriitorilor (1984-1991), redactor la Departamentul pentru Edituri, Poligrafie lie 2008, Chișinău. A absolvit școala primară la baștină. În anul1937 este admis la Liceul Național din Iași. În același an se transferă la „Liceul de Aplicație” de pe lânga Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași. Odată cu anexarea Basarabiei, întrerupe studiile. În 1940 se înscrie la școala medie din Ungheni. Predarea fiind în limba rusă o părăsește în scurt timp. 1941-1944 își reia studiile la același „Liceu de aplicație”. Devine învățător în satul natal apoi la școala din Cetireni. Concomitent urmează studiile la Institutul Pedagogic de doi ani din Soroca, apoi se transferă la Institutul Pedagogic din Chișinău , pe care îl absolvă în 1958. În același an este trasferat la redacția săptămânalului „Cultura Moldovei”, în calitate de director. Debutează în literatură conferindu-i-se premiul I.

6 IULIE

1989 Se inaugurează în Chișinău insemnul comemorativ în amintirea victimelor represiunilor staliniste.

Ziua comemorării victimelor stalinismului.

va (din 2005). A obținut Premiul I la Concursul internațional de canto „Gavriil Musicescu” (1981); Premiul I și respectiv, II la Festivalul internațional de muzică „Crizantema de aur”, România (1992 și, respectiv 1993).

8 IULIE

1945 **Ivan Cvasniuc** s-a născut la 8 iulie 1945. Bariton. Maestru în Artă, Artist al Poporului. A absolvit Conservatorul de Stat „Gavriil Musicescu” din Chișinău. Din 1974 este solist la Teatrul Național de Operă și Balet.

9 IULIE

1894 S-a născut la 9 iulie 1894 **Petru Capița**, fizician, originar din sudul Basarabiei, laureat al Premiului Nobel, unul dintre principalii creatori ai bombei atomice sovietice

10 IULIE

1968 **Ioan Grecu**, sculptor, s-a născut la 10 iulie 1968, s. Recea, Râșcani. A studiat la Institutul Pedagogic „I. Creangă”, Chișinău (1985-90), la Academia de Arte Vizuale „I. An-

valul de muzică folk „Galbenă gutuie” (1993, 1995) - premiul II. Lansează discuri și albume (1995, 1996) . Participă la festivalul „Maluri de Prut” - premiul II, la festivalul tv „Ochiul de veghe” - premiul Mare. Are în palmares peste 120 cântece pentru copii și 150 pentru maturi.

3 IULIE

1850 A apărut, la Iași, publicația bisăptămânală „Zimbrul”.

1954
Mihai Bătrânu, interpret de muzică populară, acordeonist, s-a născut la 3 iulie 1954 în or. Dondușeni. A absolvit Școala de Cultură „E. Sârbu”, Soroca și Institutul de Arte „G. Musicescu”. Începe activitatea (1973,1974) - acordeonist al tarafului „Doina Moldovei", s. Târnova, Dondușeni, apoi în Orchestra de muzică populară „Veselia” (1974-1975). În anul 1975 este invitat în Orchestra de muzică populară „Folclor”. A înregistrat circa 50 de lucrări de muzică populară instrumentală. Este Laureat al Festivalului Interpreților Instrumentiști de la Moscova (1989), Maestru în Artă (1995). S-a stins din viața în anul 1999 la Chișinău.

1941
Iacob Burghiu s-a născut la 3 iulie 1941, s. Zăicani, Râșcani — prozator, regizor de film, pedagog, actor la Teatrul dramatic „V. Alecsandri” din și Comerțul cu Cărți (1991-1995) și la Departamentul Relații Interetnice (1999-2001). Prima plachetă „Satelitul” a apărut în anul 1973.

1959
Zinaida Bolboceanu s-a născut la 3 iulie 1959, c. Opaci, jud. Căușeni. A absolvit școala din Opaci (1966-1970), Școala Republicană de Arte Plastice pentru copii (1970-1975), Colegiul Republican de Arte Plastice (1975-1980), Conservatorul de Stat din Moldova (1986-1991), activează lector la Conservator până în 1994, solistă la corul „Ciocârlia” (1970- 1979) și la ans. „Mărțișor” din Chișinău, lucrează cu ans. „Țărăncuța” (1987-1994); cu orchestra „Busuioc Moldovenesc” (1989-1997); cu Teatrul „Ion Creangă” (1993-1995); la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală (1997-2001), fondator și director artistic în grupul folcloric „Etnos” (1995-2001); participă la realizarea filmului muzical „ETHNOS” (1996), din 2006 - solistă în Ansamblul folcloric „Busuiocul” (România). În anul 2000 a primit Premiul „Ethnos” al Fundației Culturale „Ethnos” din România pentru valorificare și autenticitate. Artist al Poporului.

4 IULIE

1926
Scriitorul **Vasile Vasilache** s-a născut la 4 iulie 1926, Unțești, Iași, România, astăzi în r. Ungheni – d. 7 iu-

1953
Anastasia Lazariuc s-a născut la 6 iulie 1953, în c. Băcioi, Chișinău. Face studiile la Școala de muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău. Urmează solistă în formația „Sonor”, Filarmonica din Cernăuți (1972), Ucraina, colaborează cu tv de la Moscova, Sanct-Petersburg, Kiev, Minsk, câștigă premiul II-i la Festivalul Cântecului de la Liepaia, Lituania (1973), laureată a Concursului internațional „Garoafa roșie” (Soci,1979) și diplomată a Concursului tv „Cu cântecul prin viață” (Moscova). Din 1977 - solista Orchestrei Radio-Televiziunii de la Chișinau. Artistă Emerită (1982).

7 IULIE

1870 Pictorul **Toma (Foma) Răilean** s-a născut la 7 iulie 1870 la Chișinău – d. 1936, Petersburg. A absolvit Academia de Arte din Petersburg (1889). La începutul sec. XX a pictat Catedrala de la Chișinău și cea de la Cracovia (Polonia).

1922
S-a născut la 7 iulie 1922 **Dionisie Tanasoglu**, scriitor găgăuz, specialist în domeniul filologiei găgăuze.

1960
Aurelia Ciobanu s-a născut la 7 iulie 1960. A absolvit în 1990 Conservatorul de Stat „Gavriil Musicescu” (1990). Este solistă la Teatrul Național de Operă și Balet din R. Moldo-dreescu” din Cluj-Napoca (1990 – 1994). A avut expoziții personale la Cluj-Napoca (1993), Iași (1995), la Muzeul Național de Istorie al Moldovei (1997), Centrul de Expoziții „C. Brancuși”, Chișinău (2009) și în grup: Wiesbaden, Germania(1993); Bienala a Xl-a de sculptură „Dante”, Ravenna, Italia (1994, 1996); 1995 – „Obiect Obiectiv” „Căminul Artei”, București (1995); Saloanele Moldovei, Bacău (1995); Fundația Culturală Română, București (1997); Centrul Internațional de Cultură și Arte „G. Apostu”, Bacău (1998) ș. a.

11 IULIE

1988
Doina Sulac s-a născut la 11 iulie 1988 la Chișinău. Debutează în cadrul unei serate de creație a tatălui său Nicolae Sulac, a interpretat piesa Angelei Moldovanu „Mi-am cusut bundiță nouă”, acompaniata de Orchestra „Lăutarii”, pe atunci avea doar patru ani. Studiile muzicale și le-a făcut la Liceul de muzică „Ciprian Porumbescu” și Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, apoi facultatea de politologie de la ULIM. În anul 2002 a lansat albumul de debut „Doina”, în 2008 albumul „Mohor”.

14 IULIE

1933
Pavel Boțu s-a născut la 14 iulie 1933 în Cemașir, reg. Odessa, Ucraina. A absolvit școala medie, Școala

pedagogică nr. 15 la Akerman (azi Belgorod-Dnestrovskii), Institutul Pedagogic „Ion Creanga" din Chișinău. Debutează cu cartea „Baștina" (1959), apoi lucrător literar, șef de secție, redactor adjunct al zearului „Moldova Socialistă". La 16 octobrie 1965 — președinte al US din Moldova, până în 1987. În 1973 — Premiului de Stat în domeniul literaturii. În 1984 — deputat al Sovietului Suprem din RSSM și URSS. La 17 februarie 1987 se stinge subit din viață.

15 IULIE

S-au născut:

1818 Iosif Naniescu, Mitropolit al Moldovei și Sucevei, născut la Soroca (d. 1902);

1923 Evghenii Birar, muzicant, Artist emerit al Republicii Moldova;

1926 Vladimir Cocoț, actor, Artist emerit al Republicii Moldova.

1949 **Nina Ermurachi**, cântăreață de muzică populară, Maestru în artă, s-a născut la 15 iulie 1949, s. Floriţoaia Veche, Ungheni. A absolvit Școala medie de muzică „Șt. Neaga" de la Chișinău (1973). Cântă la Capela corală „Doina" (1966-1968, coristă), apoi solistă (1985-1987). Cântecul interpretat de Nina Ermurachi la lansarea

16 IULIE

1872 S-a născut la Iași scriitorul **Dimitrie Anghel** (d. 1914)

17 IULIE

1436 Prima atestare documentară a numelui topic Chișinău.

1938 **Pavel Balan**, operator de cinema, fotograf s-a născut la 17 iulie 1938, în c. Hâncești, r. Fălești. A absolvit Institutul Unional de Cinematografie de la Moscova – VGIK (1965). Lucrează la studioul „Moldova-film" din 1964, operator. A filmat pelicule documentare: „Piatră, piatră...", „Fântâna", „De-ale toamnei" (1966), pentru care au primit premiul „Micul chihlimbar" la Festivalului Regional a celor cinci republici în 1966. În 1967 participă operator principal la filmul „Se caută un paznic" pentru care primește la Festivalul Regional, Riga diploma „Cel mai bun operator". Este membru al Uniunii Cineaștilor. În ultimii ani se ocupă de arta fotografică. A publicat câteva albume prețioase. Premii și diplome: Diploma „Pentru cea mai bună imagine" (1967); Premiul juriului (Leningrad,1982), „Tinerețe-82"; Kiev, 1982; „Cocostârcul de argint" (Chișinău, 1983). Laureat al premiului „B. Glavan" (1983), Premiul Național (1988).

1945 S-a născut **Veronica Mihai**, cântăreață de muzică populară

1961 **Igor Macarenco** s-a născut la 17 iulie 1961 în or. Căușeni.. A absolvit Academia de Muzică „Gavriil Musicescu" din Chișinău. Tenor. Din același an este solist la Teatrul Național de Operă și Balet. Maestru în Artă.

18 IULIE

1961 La 17 iunie 1961 s-a născut **Iurie Mahovici**, pianist, interpret de muzică clasică.

1964 **Alexandru Vasilache**, regizor, actor de teatru și film, scenarist, pedagog s-a născut la18 iulie 1964 în or. Râșcani. A absolvit Institutul de Arte „Gh. Muzicescu" (1985) și VGIK-ul de la Moscova (1989). A lucrat actor la teatrul „Luceafărul" și la „E. Ionescu", crează Teatrul de Buzunar (1993). A fost conducătorul artistic al Teatrului Național „M. Eminescu", montînd spectacolele „O sută de ani de singurătate" de G. Marches, „Amadeus" de P. Șefer, „Steaua fără nume" de M. Sebastian, „Ana Karenina" de L. Tolstoi, „Frații Karamazov" de F. Dostoevski (1994-1999), a activat la teatrele din România „Odeon" și „Comedia" și la la Teatrul dramatic rus „A. P. Cehov " , apare pe ecrane filmul „Lupii și Zeii" realizat după propriul scenariu la studioul „Moldova-film" (2009), apoi Director General al studioului cinematografic „Moldova-film" (din 2011).

rarea unor acte legislative privind simbolurile de stat ale R. Moldova.

20 IULIE

1943 **Adrian Păunescu** (Adrian Păun) s-a născut la 20 iulie 1943, Copăceni, jud. Bălți, Basarabia - d. 5 noiembrie 2010, București, România, poet, publicist, om politic, organizator al Cenaclului Flacăra. A absolvit Colegiul Național Carol I din Craiova. a studiat filologia la Universitatea din București. A debutat ca poet în 1960, a condus revista „Flacăra" (din 1973), a fondat revista „Totuși iubirea" (1990), a mai condus ziarul „Sportul românesc" (din 1999). Păunescu a promovat idei de stânga mai liberale, de inspirație occidentală. Între anii 1970-1980 a devenit o figură importantă în mass-media românească.

1940 **Vasile Brescanu** s-a născut la 20 iulie 1940, s. Goteşti, jud. Cahul - d. 3 ianuarie 2010, Chișinău, regizor și actor de teatru și film. A studiat la Institutul de Arte „Gavril Musicescu" din Chișinău (1959-1963), la Institutul Unional de Cinematografie din Moscova - VGIK (1965-1970). A fost angajat actor la Teatrul „Luceafărul" din Chișinău.A debutat în filmul lui E. Loteanu „Așteptați-ne în zori", a

ei în muzica populară în 1968 – „Măi, cucule blestemat", devenit șlagăr, a consacrat-o și a făcut-o cunoscută. A fost solistă a Orchestrei de muzică populară „Folclor" (1968-1984, 1991-1995), a cu Orchestra de muzică populară „Moldovenească"(1988), cu Orchestra de muzică populară „Arta" de la Chișinău (1989-1991).

1948 **Nicolae Dabija** (numele adevărat Ciobanu) s-a născut la 15 iulie 1948 în com. Codreni, Cimișlia, a absolvit Universitatea de Stat din Moldova (1972), a publicat poezie și proză pentru copii: „Povești de când păsărel era mic" (1980), „Nasc și la Moldova oameni" (1992), „Antologia poeziei vechi moldovenesti" (1988), eseuri pe teme istorice: „Moldova de peste Nistru vechi pământ strămoșesc" (1991), „Domnia lui Stefan cel Mare" (1991), manuale pentru cl. I-IV cu titlul comun „Daciada" (1991, 1993) etc. Principalele cărți poetice: „Ochiul al treilea" (1975), „Zugravul anonim" (1985), „Dreptul la eroare" (1993), „Lacrima care vede" (1994), „Oul de piatră" (1995). Din 1986 este redactor-șef al săptămânalului „Literatura și arta". Laureat al Premiului de Stat (1988), al Premiului Academiei Române (1995).

1949 **Ion Hadârcă** - poet, traducător, om politic, s-a născut la 17 iulie 1949 în c. Sângereii Vechi (or. Sângerei), jud. Bălți. A debutat în 1965 în revista „Cultura Moldovei". După absolvirea școlii din Sângerei (1966), este angajat la ziarul raional „Calea leninistă", apoi, face stagiul militar (1968–1970), după care - student la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă" din Chișinău (1970-1974), doctorand la Institutul de Limbă și Literatură al AȘ a Moldovei (1974–1978). În anul 1977 apare prima plachetă de versuri „Zilele". În anul 1978, - membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova. Autorul selecției pentru antologia de poezii, poeme și eseuri „Fața pâinii" (1979), urmând o a doua ediție (1985), redactor, șef de secție la Editura „Literatura artistică" (1978-1981), director al cenaclului literar „Luceafărul" (1983), membru, secretar al US (1987), președinte al cenaclului „M. Eminescu" (1992). S-a remarcat și ca traducător, participă la mișcarea de eliberare națională, primul președinte al Frontului Popular–Creștin din Moldova (1989–1992), deputat în Parlamentul U.R.S.S (1989), deputat în Parlamentul R. Moldova (1990), prim-vicepreședinte al Parlamentului. Premii: Laureat al revistei „Flacăra" (1992); Premiul „Mihai Eminescu" al Consiliului județean Suceava (1997); Premiul „Carte frumoasă, cinste cui te-a scris..." pentru volumul de poeme Helenice în cadrul celui deal VII-lea Salon de Carte Românească (Iași, 1998).

19 IULIE

1919 **Glebus Sainciuc**, artist plastic, portretist, autor a unei originale colecții de măști s-a născut la 19 iulie 1919 în Chișinău. Își face studiile la liceul „B. P. Hașdeu",din capital, susține bacalaureatul (1942), apoi studiază la Facultatea de Arhitectură a Politehnicii din București (1944), absolvește Școala de Arte Plastice „I. Repin" de la Chișinău (1947), a practicat: grafică, pictură, șarje, măști, a demonstrate măștile oamenilor iluștri, dar și ale contemporanilor - oameni de artă, litere, savanți. S-a produs în calitate de actor în câteva filme moldovenești.

1932 **Alexandru Moșanu**, istoric, om politic, membru de onoare al Academiei Române, președinte al Prezidiului Sovietului Suprem al RSSM (3 septembrie 1990 – 23 mai 1991) și, de președinte al Parlamentului Republicii Moldova (23 mai 1991–2 februarie 1993). s-a născut la 19 iulie 1932 în com. Branițte, Râșcani. A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, a lucrat în cadrul Institutului de Istorie al AȘM (1957-1976), la Universitatea de Stat din Moldova (1976) - lector superior (1976-1980), șef de catedră (1980-1990), decan (1989-1990), În perioada 1993-1997, profesor universitar (1989-1990), președinte al Asociației Istoricilor din Moldova, redactor-șef al revistei „Destin Românesc" (din 1994), doctor habilitat, unul dintre fondatorii Frontului Popular. A avut o contribuție decisivă la elaborarea și activat la studioul „Moldova-film". Premii: Premiul pentru cea mai bună regie la Festivalul republican de filme desfășurat în Chișinău (ed. I, 1980) pentru filmul „Emisarul serviciului secret" (1979). În anul 1991 a primit titlul de Maestru în Artă.

1951 Compozitorul **Valentin Dânga** s-a născut la 20 iulie 1951, s. Mândrești, Telenești. A studiat la Institutul de Arte (1982-1987). A scris muzică pentru spectacole de teatru și filme. La Festivalul Republican de Filme „Cocostârcul de argint" a primit Diploma „Pentru muzica originala în filmul documentar" – „Fântânarii" (1984) și pentru filmul „Moldova – casa părinteasca". În anul 1991 i-a fost conferit titlul onorific „Maestru în arta".

21 IULIE

1821 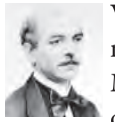 **Vasile Alecsandri** s-a născut la 21iulie 1821, Mircești, jud. Iași, poet, dramaturg, folclorist, om politic, ministru, diplomat, academician, membru fondator al Academiei Române, creator al teatrului românesc și a literaturii dramatice, personalitate marcantă a Moldovei și a României de-a lungul întregului sec. XIX. Scrie primele poezii - ciclul „Doine". În 1844, împreună cu M. Kogălnicea-

nu și I. Ghica scoate săptămânalul „Propășirea”, unde publică versuri - ciclul „Doine și lăcrimioare”, în 11 ianuarie se reprezintă piesa „Iorgu de la Sadagura”. Alecsandri a fost unul dintre fruntașii Revoluției de la 1848. Scrie primele „cântecele comice” (Șoldan Viteazul, Mama Anghelușa) și câteva scenete comice și muzicale. Se întoarce în țară în luna decembrie. În 1882 - președinte al secției de literatură a Academiei. V. Alecsandri s-a stins din viață la 22 august 1890. Primește Premiul Academiei pentru Literatură în 1881.

22 IULIE

1974 **Geta Burlacu** s-a născut la 22 iulie 1974, în or. Bălți. A absolvit clasa de vioară la Colegiul Muzical din Bălți. În anul 1993 a intrat la Conservator. Este laureată, premiantă a festivalurilor internaționale de jazz, de muzică ușoara și folclor din România, Franța, Germania, Spania, Danemarca, Ucraina, Belarus. În 2006 a fost bursieră a Fundației Soros, compartimentul „Muzică”. În 2007 G. Burlacu participă la un turneu împreună cu renumitul proiect cubanez „Buena Vista Social Club”. În anul 2010 concertează cu formația lui Alex Calancea. În 2008 a reprezentat Moldova la Concursul International Eurovision cu melodia „Century of Love”.

24 IULIE

1911 **Tatiana Nicolaidi**, pictor decorator, s-a născut la 24.07.1911, Chișinău – d. 28.02.1987, Chișinău. A absolvit Școala de Arte plastice din Chișinău (1930) și Academia Regală de Arte Frumoase de la Liege (Belgia, 1932-1934). În anii postbelici a practicat pictura și arta decorativă – ceramica, covorul, etc.

1950 **Vasile Iovu** s-a născut la 24 iulie 1950 la Bardar. La 10 ani studiază flautul la liceul „C. Porumbescu”, apoi student la Academia de muzica „G. Musicescu” din Chișinău (1967-1971). Decisivă pentru adevărata carieră artistică a fost întâlnirea sa cu Gh. Zamfir (Vilnius, 1971), care l-a îndrumat și l-a binecuvântat întru cucerirea înălțimilor muzicii. Astfel, devine primul naist profesionist și profesor de nai a Academiei de muzică, autorul primei „Metode de nai”. Vasile Iovu a concertat pe toate continentele. Artist al Poporului, Profesor Universitar, Premiul Național, „Ordinul Republicii”.

25 IULIE

1910 **Elisabeth Ivanovsky**, pictor, grafician, scenograf s-a născut 25.07.1910, Chișinău – 14.04.2006, Bruxelles. A studiat pictura la Chișinău (1929). În 1930 obține Premiul I pentru arta grafică la Saloanele Oficiale de la București. Urmează studiile la Școala Superioară de Arhitectură și Arte Decorative din Bruxelles (1932-1935). În 1937 la Bienala a VI-a din Milano schițele pentru costumele teatrale sunt menționate cu Medalia de aur. Este autoarea a peste 300 de cărți ilustrate pentru copii editate în România, Franța, Olanda, Belgia, Anglia, Spania, Germania, Polonia și Suedia. A participat cu lucrări de pictură, grafică și de scenografie la diverse expoziții de la Chișinău, București, Bruxelles, Milano, New-York, Minnesota etc. (1925-1968).

1929 **Petru Baracci** s-a născut la 25 iulie 1929, or. Bolgrad, jud. Cetatea Albă . A studiat la Institutul teatral de stat „A.Ostrovski” din Leningrad (1948-1952).A fost angajat în anul 1952 actor la Teatrul muzical-dramatic „A.S.Puskin” din Chișinău, a predat mulți ani la Institutul de Arte din Chișinău. A debutat în 1955 ca actor de film la studioul cinematografic din Odessa în filmul „Melodii moldovenești”. Începând din anul 1963 colaborează la studioul cinematografic „Moldova-film", debutând în filmul lui Emil Loteanu „Așteptați-ne în zori". Unul dintre rolurile sale cele mai cunoscute este al tatălui din filmul lui Vasile Pascaru „Trecea o lebădă pe ape" (1982). Artist al Poporului. Membru al Uniunii Cineaștilor, în perioada 1997-2005 - președinte al UNITEM (Uniunea Teatrală din Moldova).

1931 **Vladimir Beșleagă** s-a născut la 25 iulie 1931 în satul Mălăiești, Grigoriopol, Transnistria. Prozator, eseist, traducător. După studiile universitare, încearcă să îmbrățișeze știința literară, lucrînd asupra unei teze despre proza lui Liviu Rebreanu. Abandonează însă proiectul din cauza asprei cenzuri comuniste. După câțiva ani de gazetărie, se consacră muncii literare. Debutează in 1963 cu culegerea de nuvele La fîntîna Leahului, după care au urmat alte cărți de proză: Zbor frînt, 1966; Acasă, 1976; Ignat și Ana, 1979; Durere, 1979; Sînge pe zăpadă, 1985 (primul roman din trilogia despre Miron Costin); Cumplite vremi, 1990 (volumul II); Viața și moartea nefericitului Filimon sau anevoioasa cale a cunoașterii de sine, 1988 (poem tragic scris între 1969-1970) etc.

26 IULIE

1951 **Ianoș Țurcanu** s-a născut la 26 iulie 1951, Pelinia, Bălți. A absolvit Colegiul de Medicină, Bălți (1968-1970), Institutul de Medicină, Krasnodar (1972-1976), Institutul de Literatură „M. Gorki”, Moscova (1980). A activat la centrul de pregătire și antrenament al piloților și cosmonauților, Soci (1976-1980), director adjunct la Departamentul Cultură al Primăriei (1992). I s-au decernat Premiul Bibliotecii Naționale din Chișinău (1995) și Premiul Uniunii Scriitorilor din R. Moldova (2001). Multe poezii ale lui Țurcanu au devenit texte pentru melodiile unor șlagăre.

Dr. hab. NICOLAE BĂIEȘU

Cartea populară **„Alexandria”**

Opera evocă persoana și faptele regelui Macedoniei (regiune istorică în nordul Greciei antice) – Alexandru cel Mare (sau Macedon; 356 – 323 î.Hr.). Acesta a cucerit o parte a Europei și aproape întreaga Asie. A întemeiat peste 70 de orașe, careia poartă numele. A murit în orașul Babilon (la sud-est de Bagdad – capitala Iracului) la vârsta de 33 de ani. Cartea a fost scrisă, probabil, în Egipt, în limba greacă (sec. IV sau III î.Hr.). Este opera unui autor anonim, creată pe baza unor scrieri istorice și tradiții orale despre Alexandru Macedon. „Alexandria” a circulat inițial în Egipt, apoi – prin traduceri latine în numeroase variante – la multe popoare din Europa, Asia. „Alexandria” s-a transformat dintr-o narațiune istorico-biografică în una de aventuri, în care întâmplările miraculoase și legendele prevalează asupra faptelor reale. În sec. XIII după textul latin s-a făcut o traducere în sârbo-croată, care a fost apoi sursa primei transpuneri a „Alexandria” în limba română (jumătatea a doua a sec. XVI.). Manuscrisul primei traduceri în limba română nu s-a păstrat. După informația lui Antonio Maria del Chiaro (secretarul domnitorului Constantin Brâncoveanu), în 1713 ar fi ieșit din tipografia cărturarului Antim Ivireanul prima ediție în limba română a cărții „Alexandria”, din care nu s-a păstrat nici un exemplar. În 1794 Dimitrie Iercovici a tipărit „Alexandria” la Sibiu. Peste doi ani, în 1796 cartea a fost editată de cărturarul Mihail Strilbițchii la Movilău (azi în reg. Vinița, Ucraina) cu titlul de *Istoria a Alexandrului celui Mare din Macedonia și a lui Darie din Persida împăraților.* Din 1810 până în 1864 au apărut 11 ediții ale „Alexandria”, după textul din 1794. Pe lângă acestea, circulau și multe copii manuscrise, de cele mai multe ori fragmentare. Pe parcursul secolelor, această „carte atrăgătoare” a fost lectura preferată a publicului „din cauza frumoasei simplicități a gândirii, a modului de privire poetic și naiv care se găsește, mai ales, în episoade” (M. Kogălniceanu). „Alexandria” a fost apreciată și de scriitorii C. Stamati, C. Negruzzi, V. Aslecsandri, B. P. Hașdeu, I. Creangă, M. Eminescu, A. Lupan etc. Narațiunea expusă în carte începe cu venirea în Macedonia a ultimului rege egiptean, Mehtinav, învins de către Darie, împăratul perșilor. Aici, Mehtinav se ocupă de educația lui Alexandru – moștenitorul regelui macedonean Filip II. După moartea lui Filip, tânărul Alexandru urcă pe tron. În prima parte a „Alexandria” sunt descrise expedițiile lui Alexandru, dornic de a cuceri lumea. În partea a doua regele apare ca un înțelept deosebit. Unele variante cuprind și episoade satirice, cu intenții moralizatoare. Se spune că prevestit de prorocul Ieremia, Alexandru moare, otrăvit de către unul dintre supușii săi. Ducipal, calul său credincios, îl pedepsește pe făptaș. În conținutul „Alexandria” s-au adăugat elemente ce exprimă unele realități sociale la români, cum ar fi *sfatul boierilor haraci* – tribut plătit turcilor ș.a. În folclor au venit din „Alexandria” motivele cu un *palat construit din nisip, calul năzdrăvan Ducipal, blajinii* ș.a. (I. Taloș). Ecouri ale „Alexandria” întâlnim în operele cronicarilor, ale scriitorilor: D. Bolintineanu, P. Ispirescu, O. Goga, M. Sadoveanu ș.a.

Bibliografie:

L. Ciobanu, *Alexandria//Literatura și arta Moldovei:Enciclopedie,* I, Chișinău, Redacția principală a Enciclopeduei Sovietice Moldovenești, 1985;

Taloș, *Gândirea magico-religioasă la români: Dicționar,* București, editura enciclopedică, 2001;

L. Berdan, *alexandria//Dicționarul general al literaturii române,* I, A-B, București, Univers Enciclopedic, 2004.

27 IULIE

1921 **Eugen Coșeriu** s-a născut la 27 iulie 1921, c. Mihăileni, jud. Bălți, și a decedat la 7septembrie 2002, Tübingen, Germania, filolog romanist de origine română, membru de onoare al Academiei Române (din 1991). Doctor în Filologie și Filosofie, autorul a peste 50 de volume și a mii de pagini de exegeză, al unor noi teorii despre principiile fundamentale ale filologiei.

28 IULIE

1962 Actrița **Nelli Cozaru** s-a născut la 28 iulie 1962 în s. Ștefănești, r. Ștefan Vodă. Este absolventă a Școlii „B.V. Șciukin”(1985). A lucrat la Teatrul „Luceafărul”, apoi la Teatrul „Eugen Ionesco” și aici timp de 8 ani petrece cea mai importantă perioadă a carierei actoricești. Apoi devine actriță liberă; o perioadă lucrează la Teatrul „Mihai Eminescu”. De 10 ani predă „Arta Actorului” la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice. În prezent - șef de catedră și conducător de curs la aceeași instituție.

29 IULIE

1994 Parlamentul Republicii Mold va adoptă Constituția Republic Moldova

Ziua Constituției Republicii Moldov

Text și imagini: **ION DOMENCO**

NICOLAE TIMOFTI: „AICI ÎMI SÂNT RĂDĂCINILE, OAMENII PE CARE-I STIMEZ”

La începutul lunii iunie, cu ocazia Hramului Sfinților Împărați Constantin și Elena, Președintele R. Moldova, Nicolae Timofti, a vizitat comuna Ciobalaccia, satul de baștină al mamei sale. Însoțit de soția sa, Margareta, de președintele raionului Cantemir, Andrei Malașevsci, Nicolae Timofti a fost întâmpinat cu căldură, cu pâine și sare, cu un păhărel de vin de către primarul comunei, Sergiu Obreja, președintele CAP „Ciobalaccia”, Ion Spânu, rude, printre care - unchiul Ion Bujac, foști colegi de clasă, cu care a dialogat sincer, lejer, de la egal la egal, producând o impresie plăcută asupra mulțimii adunată în centrul satului, în fața primăriei, unde a fost vernisată și o expoziție a producătorilor, meșterilor populari, artiștilor amatori. Nicolae Timofti a menționat în luarea sa de cuvânt în fața asistenței că rădăcinile sale sânt de aici, de la sud (tatăl - de la Goteşti, iar mama - din Ciobalaccia-n.N.), stimează și apreciază înalt oamenii din partea locului, despre care are doar amintiri plăcute, aici dumnealui revenind adesea, pe când mai trăiau buneii, alte rude, subliniind cu satisfacție că aici conviețuiesc de ani buni în pace și înțelegere moldoveni și bulgari, alte naționalități, care au păstrat cultura, tradițiile și obiceiurile naționale, fapt demonstrat atât de expozițiile vernisate, cât și de evoluarea artiștilor amatori din satele Ciobalaccia, Victorovca, Flocoasa, din orașul Cantemir. Mă mândresc cu obârșia mea, cu Dvs, oameni harnici, ospitalieri și talentați, a declarat dumnealui, îndemnându-i pe săteni să creadă în viitorul țării noastre, care este foarte aproape de integrarea în marea familie europeană, ceea ce va permite dezvoltarea economiei, agriculturii, modernizarea acesteia și, în final, îmbunătățirea nivelului de trai al populației. Dar Europa trebuie construită la noi acasă, adică, nu trebuie să așteptăm mană cerească, ci să elaborăm proiecte, să atragem investiții, pentru a putea beneficia de asistență tehnică și metodologică.

După cum a anunțat primarul comunei, Sergiu Obreja, cu ocazia Hramului bisericii din sat, Președintele Timofti a făcut un frumos cadou copiilor de la grădinițele comunei și din LT „Nicolae Mihai” - un set de computere. Muzica și voia bună, dansurile cu foc au durat până seara târziu, când sătenii s-au prins în tradiționala Horă Mare.

DORINA ROTARI, directorul Casei-muzeu „Alexei Mateevici" din Căinari

La Căinari a fost sfințită Troița închinată Părintelui Alexei

În fiecare an, pe 18 mai este marcată Ziua Internațională a Muzeelor. În întreaga lume se inaugurează expoziții și se desfășoară diverse acțiuni de masă. Și Casa-muzeu „Alexei Mateevici" din orășelul Căinari a inaugurat expoziția de icoane și prosoape de epocă „Credință și tradiție" și sfințirea Troiței dedicate lui Alexei Mateevici.

Din vremuri imemoriale poporul român a fost creștin, iar sentimentul său religios s-a materializat prin dăruirea jertfelnică cu care și-a ridicat sfintele locașuri de închinare. Pe lângă biserici, o categorie aparte, a acestor locuri consacrate unde românul aduce slavă lui Dumnezeu, o constituie troițele.

Ceea ce numim cu termenul generic „troiță", poartă zonal alte denumiri, precum: cruce la răscruce, răstignire, icoană.

Troița, sfânta Cruce mare de lemn sau de piatră (împodobită cu picturi, sculpturi, inscripții și uneori încadrată de o mică construcție) așezată la răspântii, pe lângă fântâni sau în locuri legate de un eveniment.

Potrivit credinței populare, troițele erau amplasate la intersecțiile drumurilor, plecând de la credința că răscrucea reprezintă un loc slab, bântuit de spirite rele, care ar putea să-i producă omului tot felul de neplăceri.

Troița, biserică în miniatură, semn al credinței nestrămutate și al rezistenței strămoșilor noștri, este semnul iubirii față de Dumnezeu.

În Căinari avem multe troițe la răspântiile drumurilor, la fântâni, la biserica „Sfinții Arhangheli Gavriil și Mihail" și una în ograda Casei-muzeu. Troița consacrată părintelui Limbii noastre a fost adusă la

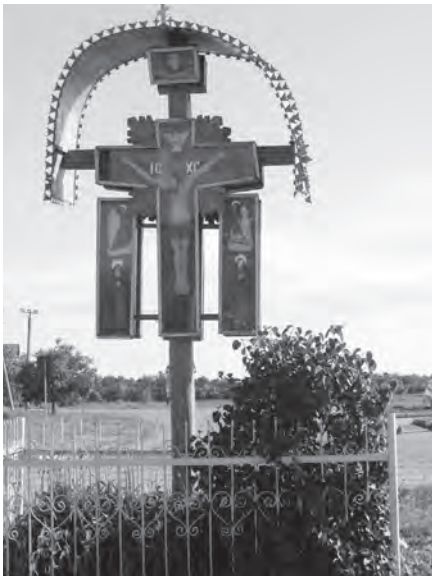

16 martie 1992 de către sculptorul popular Alexandru Perța Cuza din Târgu Lăpuș, Maramureș, România. Aceasta a fost a patra din cele 20 de troițe aduse din partea lui Alexandru Perța Cuza în Republica Moldova. În ultimii ani este autorul a peste 1400 de troițe. Poartă numele lui Cuza și s-a jurat că nu-și taie părul până când nu se unesc iar românii într-o singură țară.

Pe partea religioasă este încrustat chipul Mântuitorului nostru răstignit, pe partea istorică – chipul preotului-poet Alexei Mateevici, câteva citate și o dedicație din partea autorului. La 3 iulie 2000, o furtună puternică a dat-o jos și s-a sfărâmat. De atunci a stat în depozit. Anul acesta cu ajutorul oamenilor de bună credință am reușit s-o reinstalăm.

Credincioșii din orășelul Căinari au avut parte duminică, 18 mai, de o mare bucurie duhovnicească. După sfânta Liturghie, protoiereul mitrofor Valentin Baltag, paroh al bisericii din localitate a săvârșit slujba de sfințire a răstignirii.

La acest eveniment important pentru viața spirituală a orășelului au participat lucrători din domeniul culturii, elevi, persoanele ce ne-au ajutat să restaurăm răstignirea și primarul de Căinari – Anatolie Nebunelea. După ceremonialul religios părintele Valentin a vorbit celor prezenți despre semnificația Troiței în viața unei comunități creștine și i-a felicitat pe cei care au ridicat-o, mulțumind celor prezenți pentru bucuria comuniunii. Apoi corul bisericii a înălțat la ceruri cântece de inspirație divină. Un grup de fete al Liceului „Alexei Mateevici" din Căinari a delectat sufletele celor prezenți cu

un recital de poezii în care poetul pune eternele întrebări despre Trup și Suflet, Viață și Moarte, Clipă și Eternitate. Și colectivul „Smărăndița” de la Casa de cultură a dăruit publicului cântece pentru care spiritul creștin este o călăuză în viață: „De-ai luat pe umeri Crucea”, „Învierea”. Cu un mic discurs în fața celor prezenți a venit și subsemnata acestui articol: „...Toate lucrurile bune se fac cu oameni buni, toate lucrurile mari se fac cu oameni cu inimă mare. Mă bucur enorm de mult că am reușit să reinstalăm Troița, care va reaminti oricărui vizitator de personaliatea lui Alexei Mateevici, căci el a fost și va rămâne un mare poet. Despre Alexei Mateevici s-a scris enorm. Doar Eminescu a mai avut marea șansă de a fi atât de pomenit în viață și în moarte. Acum, când și fețele bisericești conștiente de veneraţia poporului pentru părintele-poet, vorbesc de sfinţenia lui Alexei Mateevici, așezându-l chiar într-o listă de viitori candidați la canonizare. Mizăm pe mila lui Dumnezeu că vom ajunge să trăim clipa istorică în care părintele Alexei va fi trecut în rândul sfinților neamului nostru...”

Evenimentul s-a încheiat cu o agapă creștină organizată de colaboratorii Casei-muzeu.

Îi mulțumim lui Dumnezeu că ne-am născut într-o țară al cărui obraz e brăzdat cu credință, de atât de multe Troițe. Să ne rugăm Domnului să nu ne pierdem această tradiție oriunde am fi, căci Troițele sunt icoane pictate în ochii lui Dumnezeu.

NOIE ROTARU, ELENA SĂU, gimnaziul Popovca, r. Fălești

O lecție de neuitat

Și la școlile din sat se poate face carte cu ajutorul mijloacelor tehnologiilor informaționale. O activitate deosebită a fost realizată de profesorii de limba și literatura română în școala alolingvă a gimnaziului Popovca din r. Fălești, Noie Rotaru și Elena Său. Ne-am propus să realizăm o lecție-interviu la subiectul „La dialog cu starul” cu participarea elevilor cl. a IX-a. Sarcinile elevilor au fost să adreseze multe întrebări onlyne starului preferat. La acest subiect s-a lucrat două ore. La prima oră, elevii s-au familiarizat cu starurile muzicii ușoare din țară, iar pentru tema de acasă au avut sarcina să caute informații despre interpretul îndrăgit. La finele orei a doua, elevii au realizat un tablou amplu despre personalitatea acestora și au comentat alegerea făcută. Tot la această oră, elevilor li s-a complicat sarcina, să scrie 6 întrebări pe care le-ar adresa starului. Ei au citit întrebările și le-au corectat. În următoarea oră, am invitat elevii în clasa de calculatoare. Împreună cu colega mea Elena Său și cu elevii, am pregătit sala și tehnica corespunzător (calculatorul și proiectorul) pentru interviul care a urmat.

La ora de evaluare, ne-am propus să realizăm un interviu onlyne cu implicarea noilor tehnologii informaționale, scypul cu două mari staruri ale muzicii ușoare - Vitalie Dani și Nelly Ciobanu. Cu aceștea am făcut legătură prin scype. Vitalie și Nelly cu mult entuziasm, bucurie, ne-au oferit interviul. Primul care a deschis activitatea a fost Vitalie Dani. Ca spectatori am invitat și elevii cl. a VIII-a. Fiecare elev participant era așezat în fața laptopului conectat la proiector. Participanții pe rând îi adresau întrebări starului. Elevii cl. a IX-a, i-au salutat în voce pe aceștea, așa s-a început interviul urmărit la ecranul mare.

La finele fiecărui interviu, participanții au rugat starurile să fredoneze împreună un fragment din cântecele lor preferate: cântecul „Dragostea mea - Moldova” de Vitalie Dani și cântecul „Hora din Moldova” de Nelly Ciobanu, apoi încheind activitatea cu sincere mulțumiri către star pentru timpul acordat și buna dispoziție creată tuturor.

Această metodă poate fi utilizată și cu starurile din alte domenii.

MARIA POPA, metodist Secția Cultură Bălți

Colaborare transfrontalieră în cultură și artă

*Asociația „Euroregiunea „Siret-Prut-Nistru" a fost fondată l**a 18 septembrie 2002 prin semnarea la Iași a Protocolului Cooperării Transfrontaliere al Euroregiunii Siret-Prut-Nistru (ESPN),** de către trei județe din România (Iași, Neamț și Vaslui) și trei județe din Republica Moldova (Chișinău, Lăpușna și Ungheni), la care în luna decembrie a aceluiași an s-au alăturat județele Orhei și Soroca din Republica Moldova.*

În cadrul ședinței din decembrie 2013 a Euroregiunii Siret-Prut-Nistru, care a avut loc în municipiul Bălți (R. Moldova), a fost adoptată hotărârea privind acordarea calității de membru cu drepturi depline și pentru municipiul Bălți, dar și raioanelor Drochia-Râșcani, precum și a județului Prahova din România. Misiunea ESPN constă în dezvoltarea și consolidarea relațiilor dintre comunitățile și autoritățile locale în diferite domenii de activitate, din perspectiva dezvoltării durabile și a alinierii la standardele europene.

La invitația președintelui Consiliului Județean Iași, președintelui Euroregiunii Siret-Prut-Nistru Cristian Mihai Adomniței, recent un grup de specialiști ai Secției Cultură și instituțiilor de cultură din municipiul Bălți s-a deplasat în mun. Iași (România). Vizita de lucru a fost organizată la inițiativa Euroregiunii Siret-Prut-Nistru pe linia promovării cooperării instituționale a vizitei de lucru la Iași în scopul participării în proiectele transfronaliere „Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a Euroregiunii Siret-Prut-Nistru" și „Rețeaua de Cooperare IT a Euroregiunii Siret-Prut-Nistru", precum și a facilitării cunoașterii principalelor instituții de profil ieșene și stabilirea de contacte la nivel de conducere și specialiști, în vederea construirii de parteneriate transfrontaliere.

La Iași delegația alcătuită din reprezentanți ai Secției Cultură și instituțiilor de cultură din municipiul Bălți a fost primită de către conducerea Consiliului Județean Iași cu participarea reprezentanților din partea Direcției Județene pentru Cultură, Muzeului Literaturii Române, Bibliotecii „Gh. Asachi", Filarmonicii „Moldova", Teatrului pentru Copii și Tineret „Luceafărul", Școlii Populare de Artă, Centrului pentru Promovarea Culturii Tradiționale, Asociației „Euroregiunea Siret-Prut-Nistru".

Conform programului vizitei primul popas delegația l-a făcut în Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă", unde învățământul artistic

vocațional este armonios îmbinat cu cel curricular de cultură generală. Colectivul profesoral și cel de elevi se afla în febra pregătirilor pentru câteva concursuri județene și naționale extrem de importante, dar administrația a găsit timp pentru a familiariza bălțenii nu doar cu istoria instituției, dar și cu proiectele, activitățile și specializările absolvenților în muzică, arte plastice, coregrafie, arhitectură, arta dramatică și design.

Următoarea întrevedere a delegației a avut loc cu specialiștii Centrului pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași, unde dl director Adrian Ardeleanu a povestit cu pasiune despre preocupările colectivului de excepție pe care-l conduce și care promovează potențialul cultural uriaș al județului. Aici întâlnirea de lucru s-a transformat într-o discuție eficientă și interesantă privind obiectivele viitoarei colaborări, ambele părți s-au antrenat într-un dialog constructiv privind implementarea strategiei creative în dezvoltarea culturii și artelor. S-au făcut remarcate îndeosebi ospitalitatea și sprijinul consultativ al specialiștilor oferit membrilor echipei sosite de la Bălți.

Un element surprinzător al zilei de lucru și care ne-a dăruit clipe revelatorii, a fost și vizitarea Salonului de Carte LIBREX din Complexul PALAS, unde am fost cuceriți de numărul mare de edituri, de titluri de carte, de diverse expoziții-una mai originală decât alta: de la vestimentație din…ziare până la cărți tipărite pe foi de papirus! Seara delegația a avut parte de un spectacol extraordinar de muzică simfonică prezentat de orchestra Filarmonicii de Stat „Moldova" (dirijor dl Bujor Prelipcean, dumnealui fiind și directorul acestei instituții), concert mult așteptat de public grație măiestriei și prestanței artistice a interpreților.

Putem afirma cu certitudine, că orașul Iași are asigurată calitatea de centru al euroregiunii, deoarece prin forța sa economică polarizează viața comercială, socială și cultu-

rală, creând pentru Euroregiunea „Siret-Prut-Nistru” un viitor cu numeroase oportunități de cooperare transfrontalieră în diverse domenii. Acum, după vizita de lucru și cunoașterea activității instituțiilor de profil, după numeroasele discuții și schimbul de experiență între specialiștii din domeniul culturii din cele două localități, avem susținerea acestui important județ din România în ceea ce privește organizarea festivalurilor, expozițiilor, târgurilor culturale, etc. și fericita ocazie ne insuflă încrederea, că parteneriatul cultural dintre Iași și Bălți va stabili relații bune de colaborări fructuoase și prietenie în numele idealurilor culturii și artei.

Evenimentele culturale organizate în Bălți nu s-au lăsat așteptate, astfel că bălțenii vor avea fericitul prilej de a asista chiar în aceste zile la un concert extraordinar în aer liber susținut de membrii Orchestrei Simfonice „Moldova” din Iași și membrii Corului Academic „Gavriil Musicescu” – soliști și instrumentiști de excepție, care susțin concerte în toată lumea! Sub bagheta dirijorului Vlad Conta și dirijorului de cor Doru Morariu vor fi interpretate opera din creația compozitorilor Enescu, Brahms, Sibelius, Haciaturian, Verdi, Gounod, Borodin, Orff.

MARIA POPA, metodist Secția Cultură Bălți

„Cine joacă horele”

Festival de dans popular pentru copii şi tineret în memoria coregrafilor bălțeni **Ion Negară** şi **Ion Ungureanu**, ediția a IX-a, 2014

La 7 iunie 2014, în Piața „V. Alecsandri” din mun. Bălți au sosit din toate colțurile republicii 14 formații de dans popular, care au jucat ca pe timpuri, păstrând regulile și obiceiurile locale, cele mai frumoase dansuri populare din zonele Telenești, Abaclia, Basarabeasca, Orhei, Sângerei, Râșcani, Cimișlia, Bălți, Suceava (România), Chișinău, etc.

Festivalul a cuprins Parada portului popular a colectivelor artistice, după care în fața Teatrului Național „Vasile Alecsandri” a urmat un spectacol teatralizat prezentat de Ansamblul de muzică și dans popular „Vânțuleț” cu titlul „model” al Palatului Municipal de Cultură Bălți. Programul formațiilor de dans popular participante la festival a fost alcătuit din câte două dansuri populare autentice culese din zonele în care activează, iar Ansamblul folcloric „Arcanul” de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (România), coordonator dl Sorin Pohoață, a prezentat un minispectacol de muzică și dans folcloric din zonă.

Organizatorii festivalului „Cine joacă horele”, ajuns la cea de-a noua ediție: Primăria municipiului Bălți, Secția Cultură și Palatul Municipal de Cultură, au reușit să adune la Bălți cele mai reprezentative formații de dansatori nu doar pentru a comemora marcantele personalități cum au fost coregrafii Ion Negară și Ion Ungureanu, dar au pus accent pe dezvoltarea artei coregrafice de amatori, diversificarea repertoriului, perfecționarea nivelului artistic al formațiilor, promovarea și respectarea autenticității portului popular. Prin creația lor acești doi coregrafi vestiți, ex-conducători artistici ai Ansamblului de dans popular „Vântuleț” de la Palatul Municipal de Cultură Bălți au afirmat, au protejat și au promovat tinerele talente, deoarece copiii sunt adevărații moștenitori ai esenței culturii artistice.

Oaspeți ai festivalului au fost Diana Dicusarî, directorul Centrului Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial din mun. Chișinău; Rita Maximciuc, specialist principal al CNCPPCI; Tudor Colac, doctor în etnologie la Academia de Științe a R. Moldova; Adrian Ardeleanu, drectorul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași-România, care au apreciat contribuția organizatorilor la stimularea activității de creație a formațiilor de dans popular de amatori, menționând faptul, că dansul național este concomitent artă și leac pentru suflet, un clocot unic de viață și timpul etern în mișcare.

Spectatorii prezenți în Piața „Vasile Alecsandri” împreună cu tinerii dansatori în devenire din formațiile de dans popular din republică i-au comemorat pe cei doi regretați și vestiți coregrafi – **Ion Negară și Ion Ungureanu** – iar Festivalul „Cine joacă horele” va rămâne peste ani în Bălți o tradiție frumoasă de a ne reaminti de creatorii adevăratelor valori artistice cu multiplele sale forme de prezentare și expresie, dar și de a scoate din anonimat și de a susține tinerii talentați și pasionați de dansul național.

Am reușit să-i fac pe tineri să îndrăgească portul popular...

Un interviu de Raia Rogac cu primarul Dumitru Flucus

— Domnule primar, de la vizita delegației noastre, CV-ul dvs s-a îmbogățit cu un nou trofeu – distincția Primar de Patru Stele*, care v-a fost acordată de* Asociația Comunelor din România *cu 3000 de localități și tot cu atâția primari, din Țara Făgărașului ați fost singurul. Sincere felicitări și tot așa s-o țineți și să ajungeți la cinci și mai multe stele. Am vrea pentru început să ne faceți un scurt istoric Șinca Nouă, care are privelişti parcă coborâte din rai.*

Despre Șinca Nouă, sat din Țara Făgărașului, despre oamenii lui harnici și mândri, dar mai ales despre primarul acestuia - Dumitru Flucus, s-a scris, se scrie acum (fac dovada) și se va scrie încă mulți ani înainte. Și nu e mare secretul: pentru sat și primar vorbesc faptele. Și când pui pe o balanță calificativele: sat cu statut european, sat ecologic, sat cu tradiții folclorice etc., pe cealaltă balanță vine primar model, primar de patru stele, primar cu patru mandate, acestea se echilibrează și se identifică. Am avut fericita ocazie ca împreună cu cercetătoarea de etnologie, interpreta folk Maria Mocanu și familia Hârjău, să vizităm această minunată localitate de rând cu soprana Maria Nicolescu din Belgia și Emil Mateiaș din Germania cu ocazia realizării unui film documentar. Am rămas profund impresionați și m-am gândit că ar fi bine despre toate aceste lucruri frumoase să familiarizăm cititorii din R.Moldova, chit că domnul primar chiar își dorește o colaborare cu frații de peste Prut. Cu toată amabilitatea mi-a răspuns la o serie de întrebări care pun în valoare oamenii și tradițiile lor strămoșești.

Localitatea Șinca, din Țara Făgărașului, a fost atestată documentar în anul 1291, pe locul unde astăzi se află Șinca Veche. În anul 1764 împărăteasa Maria Tereza a hotărât ca românii din Transilvania să treacă la religia greco-catolică, iar satele de la marginea Imperiului Habsburgic să fie înarmate pentru apărarea granițelor, înființându-se regimentele de grăniceri. Toți cei care se înrolau în regimentele de grăniceri primeau salariu, pământ, dar trebuiau să treacă la religia greco-catolică. Atunci localnicii s-au adunat, s-au sfătuit și au hotărât că trebuie să-și păstreze credința ortodoxă. Pentru aceasta au renunțat la casele și la pământurile lor, au urcat în căruțe cu ce au putut și au plecat înspre munte. La 9 km distanță s-au oprit în pădure și au înființat un nou sat - Șinca Nouă. În vechiul sat, devenit de acum Șinca Veche, au fost rămase doar patru familii (Bălan, Bârsan, Strâmbu și Urs), cele mai bogate care nu s-au îndurat să-și părăsească toată averea și să plece. Sătenii au luat cu ei când au plecat și clopotul de la biserica lor, clopot pe care l-au montat într-o mică mănăstire de călugări, lângă care s-au așezat și în jurul căreia s-a format satul Șinca Nouă. Trebuie să menționez faptul că pentru a forța trecerea la religia catolică, împărăteasa Maria Tereza a trimis armata

condusă de generalul Bukow, care a distrus cu tunurile mai mult de 100 de mănăstiri ortodoxe românești și asta numai în zona Făgărașului. În anul 1968 comuna Șinca Nouă a fost desființată de regimul comunist, deoarece localnicii nu au vrut să se înscrie cu pământurile în Cooperativele Agricole de Producție și sprijiniseră partizanii anticomuniști în luptele din Munții Făgărașului împotriva regimului între anii 1946-1956. Din acel moment comuna a devenit sat în componența comunei Poiana Mărului. Primăria a fost desființată, medicul nu mai venea decât o dată pe săptămână, iar satul nu s-a mai putut dezvolta. În anul 1990, după Revoluție, localnicii din Șinca Nouă au cerut Guvernului și Parlamentului dreptul de a avea din nou comună. După multe încercări și eforturi în anul 2002 comuna Șinca Nouă a fost reînființată printr-o lege.

— Practic ați renăscut mai abitir ca Pasărea Phoenix, tocmai de două ori...

De atunci sunt primarul localității și am început să lucrez pentru salvarea și dezvoltarea satului. Situația la început a fost foarte grea, deoarece fosta clădire a Primăriei, care timp de 34 de ani n-a fost întreținută, s-a deteriorat, iar în 2002 mai existau doare 3 camere goale în care nu ploua. Am adus de acasă scaune și mese. Nu am avut telefon, dulapuri, mașină de scris, calculatoare și nici experiență cum se face o demonstrație eficientă. Am avut în schimb un mare entuziasm și responsabilitate pentru că trebuia să reușesc să fac lucruri bune pentru satul nostru. Și cu ajutorul lui Dumnezeu și cu multă muncă, am reușit. Întâi am elaborat o strategie de dezvoltare a comunei pe 20 de ani (2004-2024). Am început dezvoltarea infrastructurii, astfel că la noi în sat confortul este mai mare decât îl au cei de la oraș. La început am construit clădiri noi și am reparat capital sau extins clădirile tuturor instituțiilor din sat (primărie, scoală, grădiniță, biserică, cămin cultural și centru pentru situații de urgență). Apoi am introdus gazul metan și alimentarea cu apă a localității.

— Ați câștigat mai multe proiecte europene care au schimbat și vor schimba în bine și în profunzime imaginea satului, mă gândesc și la rețelele pe care intenționați să le ascundeți în pământ.

Da, acum lucrăm la rețeaua de canalizare ape menajere și introducem în subteran cablurile electrice și alte toate celelalte cabluri (telefonie, televiziune etc.), asfaltăm toate străzile, astfel încât oamenii să nu mai umble prin noroi. Pentru multe din aceste investiții mari am reușit să aduc finanțare, câștigând pentru satul nostru proiecte europene. Acesta este unul dintre marile avantaje pe care-l avem după ce România a intrat în Uniunea Europeană. În același timp am început și ridicarea localității pe plan cultural.

În anul 2004 am înființat un cor, care cântă pe patru voci liturghia la biserică, precum și colinde, pricesne sau piese populare. Deoarece la început nu erau prea mulți doritori să cânte, am intrat în cor eu cu toată familia mea, ca să dau exemplu bun. Cântăm mereu îmbrăcați românește și am câștigat mai multe premii în țară.

— În câteva cuvinte am dori să știm și despre programele culturale internaționale, în special cele cu Germania și Belgia. Vizita delegației noastre se datorează anume acestei colaborări, apărută la inițiativa Mariei Nicolescu și susținută cu căldură de domnul Emil Mateiaș.

Puțin mai înainte vă vorbeam despre cor. Tot cu corul am susținut concerte în Nuremberg și Berlin (Germania). Acum avem un ansamblu de jocuri populare cu care am participat la multe festivaluri în țară și în străinătate (Germania, Polonia, Turcia, Belgia, Italia). Am participat la multe emisiuni televizate la numeroase televiziuni, inclusiv din afară.

— Fiind în vizită la dna Anastasia, m-au impresionat costumele naționale, pe care destinsa doamnă a ținut să ni le demonstreze rând pe rând și vorba dumneaei: ***primarul nostru e demn de toată lauda pentru că dorește să pună tradițiile la loc****. Am mai văzut, de asemenea, cum țese la război doamna Maria Turcea, bundițele doamnei Maria Itu, cum dau tonul la joc și cântec bătrânii Elena Serb, Nicolae Ciovică, Traian Ictus, Mărioara Flucus, Mircea Gheorghe ș.a., nelipsiți de la sărbătorile tradiționale. Nu v-a fost greu „să puneți tradițiile la loc"? Știu că personal o bună parte din ele le-ați moștenit chiar de la părinții și buneii dvs, cu ce ați început?*

Nu mi-a fost greu de loc, pentru că jocul și cântecul sunt pasiunile mele de copil. Lumea se globalizează și asta afectează și satul nostru. Toți tinerii își doresc să fie moderni și se rușinau de tradițiile noastre, de costumele naționale. Încet, încet am reușit să-i fac pe tineri să îndrăgească portul popular, cântecele și dansurile noastre. Le-am explicat că tradiționalismul si modernismul nu se exclud, ci ele pot coexista. Orice tânăr poate fi modern și cel mai bun student, care știe multe limbi străine, este bun la calculator, jucăuș în discotecă, dar când vine acasă și e sărbătoare să fie bun să se îmbrace în costumul popular, să joace, să cânte, să grăiască cu accentul nostru, să ducă mai departe tradițiile noastre, să le transmită noilor generații. Acum doi ani am înființat o fanfară pentru copiii din Șinca Nouă. Le-am adus doi profesori de muzică, unul de la Opera din Brașov și altul din Fanfara Militară. Printr-un proiect cu fonduri europene am cumpărat instrumente și le-am dat gratis la copii, numai să învețe să cânte. Acum avem singura fanfară de copii din toată zona.

— Șinca Nouă ar putea fi înscrisă cu unele lucruri unicat în Cartea Recordurilor, aș menționa și eu câteva:

cred că este unicul sat (dar am văzut la viața mea sute și sute), unde nu se fură și sătenii lasă în crengile copacilor pungile cu banii pentru cumpărături pentru ca vânzătorul să achite și să pună produsele în ele atunci când vin produsele în magazin, iar stăpânii lor le recuperează seara după muncile din câmp, ei nu se îndură să piardă timpul în toiul lucrărilor de vară mai ales; tot cu titlul de unicat sunt expozițiile de icoane pe sticlă, care an de an împodobesc sediul Primăriei, despre acestea și alte fapte ale șincănenilor vorbiți-ne în continuare.

Da, la școala generală am înființat un cerc de pictură pentru copii în realizarea icoanelor pe sticlă sub îndrumarea profesoarei arhitect Daniela Ciocănaru. Toate icoanele pictate de copii sunt expuse în luna martie într-o expoziție de la căminul cultural, iar apoi în Primărie tot anul, până când sunt schimbate cu alte icoane noi pictate între timp. Nu am în Primărie portretul nici a unui politician, dar am expuse în permanență picturile copiilor din sat. Lucrez foarte mult cu copii pentru că ei sunt viitorul satului nostru. Îi încurajez să preia și să continue obiceiurile bune ale părinților. Să fie harnici (la noi se lucrează tare mult), corecți, sensibili, buni la suflet și mândri că sunt români. Într-un cuvânt, îi încurajez să fie oameni buni. Pentru promovarea imaginii localității în afara țării am intrat în anumite proiecte de colaborare și promovare cu diferite localități și instituții din Europa. Din anul 2004 suntem înfrățiți cu localitatea Wulkow din Germania.

— Ne-ați mărturisit că sunteți gata să împărtășiți experiența proiectelor europene cu primari din Basarabia.

De ce nu? Așteptăm orice propunere în acest sens și vă asigur că vom îmbrățișa cu multă căldură ideea colaborării.

— Una din perlele istorice este vechea bisericuță din lemn construită fără cuie, adică prin metoda cuiburilor de rândunică, se vorbesc adevărate minuni despre ea. Localnicii îi zic biserica din Deal. Îmi amintesc și ce hram frumos poartă: Duminica Tuturor Sfinților, *aici este și clopotul despre care ați pomenit mai sus. Devotată cu trup și suflet bisericuței este doamna Lucia Chima, care ne-a vorbit atât de frumos, inclusiv și legende despre acest sacru monument. Nu ați încercat s-o promovați cu ajutorul proiectelor europene pentru a fi inclusă în patrimoniul UNESCO?*

Biserica a fost construită în 1761 și intră în patrimoniul monumentelor vechi din România. Vom încerca s-o promovăm și pe plan european. Ea a devenit nu doar o emblemă a satului, ci ne păzește de cataclisme naturale. Oamenii noștri sunt sinceri în credință și ea ne răsplătește, cel puțin așa ne place să credem noi și avem motive.

— Am găsit undeva pe internet că la cele 400 de familii din Șinca Nouă revin 200 de tractoare, practic la fiecare a doua familie. Gospodarii, chiar și cei în vârstă, au gospodării mari frumoase, cu acareturile necesare pentru vite, păsări, meșteșuguri etc. Grădinile și curțile sunt doldora de flori.

Într-adevăr avem pășuni mănoase, grădini, bovine, de unde și produse alimentare multe și ecologice, în baza lor vom dezvolta pensiuni agricole. Avem deja câteva.

— Sunteți în forfota pregătirilor către un frumos jubileu al localității care vă accelerează pulsul și vă stârnește emoții pozitive. Care vor fi principale evenimente, ajutorii principali?

Anul acesta la 12-13 iulie curent organizăm o mare sărbătoare în localitatea noastră și anume: celebrăm 250 de ani de la înființarea comunei Șinca Nouă. Cu aceasta ocazie vor participa în afară de localnici, mulți dintre fiii satului plecați în alte părți, precum și personalități din țară și străinătate. De ajutor îmi vor fi toată echipa Primăriei și toți oamenii din comună. Cu ocazia acestui eveniment vom organiza în cadrul proiectului „Crâmpei Românesc", în colaborare cu Liga Asociațiilor Româno-Germane, simpozionul, „Aici sunt străbunii noștrii", la care vor fi reprezentanți de la: Radio TV *Unirea* din Viena, Radio Freies Stuttgart, Asociația jurnaliștilor de pretutindeni din Frankfurt, Agenția de Presa „Așii romani din Nuremberg", Asociația DutschRO din Olanda, revistele *Moldova, Realități culturale* și Radio Chișinău din R.Moldova. Va invitam cordial pe aceasta cale să ne onorați și dumneavoastră cu prezența împreuna cu prietenii cu care ne-ați vizitat și anul trecut.

Vă mulțumesc mult pentru interviu și sper să aveți ocazia să stabiliți relații de colaborare cu primari din R.Moldova, cărora experiența dvs să le fie de real folos.

DUMITRU FLUCUS, Șinca Nouă

ȘINCA NOUA

istorie

Localitatea Șinca, din Țara Făgărașului, a fost atestată documentar în anul 1629, pe locul unde astăzi se află Șinca Veche.

În anul 1764 împărăteasa Maria Tereza a hotărât ca românii din Transilvania să treacă la religia greco-catolică, iar satele de la marginea Imperiului Habsburgic să fie înarmate pentru apărarea granițelor, înființându-se regimentele de grăniceri.

Toți cei care se înrolau în regimentele de grăniceri primeau salariu, pământ, dar trebuiau să treacă la religia greco-catolică. Atunci localnicii s-au adunat, s-au sfătuit și au hotărât că trebuie să-și păstreze credința ortodoxă. Pentru aceasta a renunțat la casele și la pământurile lor, au urcat în căruțe și au plecat înspre munte. La 9 km distanță s-au oprit în pădure și au înființat un nou sat, Șinca Nouă.

În vechiul sat, devenit de acum Șinca Veche au mai rămas doar patru familii (Bălan , Bârsan, Strâmbu și Urs), cele mai bogate care nu s-au îndurat să-și părăsească toată averea și să plece. Sătenii au luat cu ei când au plecat și clopotul de la biserica lor, clopot pe care l-au montat într-o mică mânăstire de călugări, lângă care s-au așezat și în jurul căreia s-a format satul Șinca Nouă.

Trebuie să menționez faptul că pentru a forța trecerea la religia catolică, împărăteasa Maria Tereza a trimis armata condusă de generalul Bukow, care a distrus cu tunurile mai mult de 100 de mânăstiri ortodoxe românești, numai în zona Făgărașului.

În anul 1968 comuna Șinca Nouă a fost desființată de regimul comunist deoarece localnicii nu au vrut să se înscrie cu pământurile în Cooperativele Agricole de Producție și deoarece locuitorii îi sprijiniseră pe partizanii anticomuniști care luptaseră în Munții Făgărașului împotriva regimului între anii 1946-1956.

Din acel moment lcoalitatea noastră a devenit sat al comunei Poiana Mărului. Primăria a fost desființată, medicul nu mai venea decât o dată pe săptămână, iar satul nu s-a mai putut dezvolta.

În anul 1990, după Revoluție, localnicii din Șinca Nouă au cerut Guvernului și Parlamentului dreptul de a avea din nou comună. După multe încercări și eforturi în anul 2002 comuna Șinca Nouă a fost reînființată printr-o lege.

De atunci sunt primarul localității și am început să lucrez pentru salvarea și dezvolatarea satului.

Situația la început a fost foarte grea deoarece fosta clădire a primăriei, care timp de 34 de ani nefiind întreținută s-a deteriorat iar în 2002 mai existau doare 3 camere goale în care nu ploua. Am adus de acasă scaune și mese. Nu am avut telefon, dulapuri, mașină de scris, calculatoare și nici experiență cum se face o adminstrație eficientă. Am avut în schimb un mare entuziasm și responsabilitate pentru că trebuia să reușesc să fac lucruri bune pentru satul nostru. Și cu ajutorul lui Dumnezeu și cu multă muncă, am reusit.

Întâi am elaborat o strategie de dezvoltare a comunei pe 20 de ani (2004-2024). Am început dezvoltarea infrastructurii, începând să facem la noi în sat un confort mai mare dacât îl au cei de la oraș. Întâi am construit clădiri noi, sau am reparat capital sau extins clădirele tuturor instituțiilor din sat (primărie, școală, grădiniță, biserică, cămin cultural și centru pentru situații de urgentă).

Apoi am întrodus întâi gazul metan și alimentarea cu apă a localității. Acum lucrăm la rețeaua de canalizare ape menajere, întroducem în subteran cablurile electrice și alte toate celelate cabluri (telefonie, televiziune, etc) și asfaltăm toate străzile astfel încât oamenii să nu mai umble prin noroi.

Pentru multe din aceste investiții mari am reușit să aduc finanțare, câștigând pentru satul nostru proiecte europene. Acesta este unul dintre marile avantaje pe care-l avem după anul 2007 când România a intrat în Uniunea Europeană.

În același timp am început și ridicarea localității pe plan cultural. În anul 2004 am înființat un cor care cântă pe patru voci liturghia la biserică, precum și colinde, pricesne sau piese populare. Deoarece la început nu erau prea mulți doritori să cânte am intrat în cor și eu cu familia mea, ca să dau exemplu bun. Cântăm mereu îmbrăcați românește și am câștigat mai multe premii în țară. Tot cu corul am susținut concerte în Nurenberg și Berlin (Germania).

Lumea se globalizează și asta afectează și satul nostru. Toți tinerii își doresc să fie moderni și se rușinau de tradițiile noastre și de costumele naționale. Încet, încet am reușit să-i fac pe tineri să îndrăgească portul popular, cântecele și jocurile noastre. Le-am explicat că tradiționalismul și modernismul nu se exclud, ci ele pot coexista. Orice tânar poate fi modern, cel mai bun student, să știe multe limbi străine, să fie bun pe calculator, să fie bun în discotecă, dar când vine acasă și e sărbătoare să se îmbrace cu costumul popular, să joace, să cânte, să grăiască cu accentul nostru, să ducă mai departe tradițiile noastre.

Acum avem un ansamblu de jocuri populare cu care am participat la multe festivaluri în țară și în străinătate (Germania, Polonia, Turcia, Belgia, Italia). Am participat la multe emisiuni televizate de numeroase televiziuni.

Acum doi ani am inființat o fanfară cu copiii din Șinca Nouă. Le-am adus doi profesori de muzică, unul de la Opera din Brașov și unul de Fanfara Militară. Printr-un proiect cu fonduri europene am cumpărat instrumente și le-am dat gratis la copii, numai să învețe să cânte. Acum avem singura fanfară de copii din toată zona.

La școala generală am înființat un cerc de pictură, icoane pe sticlă. Toate icoanele pictate de copii sunt expuse în luna martie într-o expoziție de la căminul cultural, iar apoi le expunem în primărie tot anul, până când anul viitor sunt schimbate cu alte icoane pictate între timp.

Nu am în primărie portretul nici unui politician, dar am expuse în permanență picturile copiilor din sat.

Lucrez foarte mult cu copii pentru că ei sunt viitorul satului nostru. Îi încurajez să preia și să continue obiceiurile bune ale părinților lor. Să fie harnici (la noi se lucreaza tare mult), corecți, sensibili, buni la suflet și mândri că sunt români. Într-un cuvânt îi încurajez să fie oameni buni.

Pentru promovarea imaginii localității în afara țării, am intrat în anumite proiecte de colaborare și promovare cu diferite localități și instituții din Europa. Din anul 2004 suntem infrățiti cu localilatea Wulkow din Germania.

Anul acesta în 12-13 iulie organizam o mare sărbatoare în localitatea noastră și anume sărbătorirea a 250 ani de la înființarea localității. Cu această ocazie vor participa în afară de localnici, mulți dintre fiii satului plecați în alte părți, precum și personalități din țară și străinătate.

Cu ocazia acestui eveniment vom organiza în cadrul proiectului „Crâmpei Românesc", în colaborare cu Liga asociațiilor româno-germane, simpozionul „Aici sunt străbunii noștri" la care vor participa: Radio TV Unirea- Viena, Radio Freies Stuttgart, Asociația jurnaliștilor de pretutindeni, Frankfurt, Agenția de presă „Așii romani- Nurenberg", Asociația „DutschRO" Olanda, Revista Moldova- Chișinău, Radio Chișinău.

Va invităm cordial pe această cale să ne onorați și dumneavoastră cu prezența împreună cu prietenii cu care ne-ați vizitat și anul trecut.

P. S. Doamna care se ocupă de bisericuța de lemn se numește Chima Lucia.

Cu înalta considerație

Dumitru Flucus –

primar Șinca Nouă

IULIA BANARI,
șefa bibliotecii pentru copii din or.Ștefan Vodă

CARTEA –
sursă de formare a personalității

Nu este noutate că lectura reprezintă sursa intelectuală și potențialul viitor al țării, fiind factorul important în formarea și dezvoltarea personalității. Interesul pentru lectură contribuie la crearea imaginii privind lumea înconjurătoare, la formarea valorilor, ajută la dezvoltarea artei vorbirii, îmbogățirea vocabularului, precum și formarea gustului estetic.

Sprijin considerabil în formarea personalității copilului prin lectură îl oferă familia și biblioteca. Din fragedă vârstă copilul începe a cerceta lumea înconjurătoare plină de mistere prin intermediul poveștilor citite de bunei, părinți, frații mai mari. Anume în baza poveștilor copilul își crează atitudinile, își dezvoltă imaginația, curiozitatea, fantezia, emoțiile.

Atragerea la lectură, formarea interesului și necesității față de carte și, respectiv, formarea personalității copilului – prezintă scopul principal în activitatea instituției bibliotecare.

În acest sens biblioteca pentru copii din or. Ștefan Vodă propune programe de atragere la lectură a copiilor începând cu vârsta preșcolară: lectura poveștilor, poeziilor, înscenarea basmelor, însușirea elementelor de folclor (cimilituri, numărători, basme, ghicitori, cântece). Semestrul ce s-a scurs al anului curent a înregistrat mai multe activități cum ar fi: „*Ora poveștilor*”, discuția „*Cartea ce vorbește de copii*”, programul pentru părinți „*Citesc o carte împreună cu copilul meu*”; programul „*Lecturi frumoase din cărți prietenoase*”, în cadrul Săptămânii Lecturii și Cărții pentru Copii a înscris prezentări de carte, înscenări, cântece, poezii, știri literare, și duelul intelectual.

Începând cu vârsta de 6-7 ani atragem atenția copiilor asupra unor momente ce țin de însușirea estetică a celor citite, astfel ne axăm pe expresiile, comparațiile utilizate în textul citit. Ajutăm copiii să deosebească genul literar prin concurs al declamatorilor, lecturi cu voce tare, lectură pe roluri, înscenări, discuții, convorbiri.

Dorința de a răsfoi și face cunoștință cu cartea o trezim prin oformarea de expoziții tematice „*Cărți jubiliare în 2014*”, „*Cele mai populare cărți și cele mai noi apariții editoriale ce se găsesc în bibliotecă*” , „*Omul a creat un univers*” ș.a., organizarea de concursuri: „*Măria sa poetul Dumitru Matcovschi*”, „*Cu eroii din poveste noi suntem nedespărțiți*”, victorine în baza cărților, jocuri literare cum ar fi „*Pe cel ce-l frământă o întrebare doar cartea răspuns are*”, călătorii imaginare etc.

Utile sunt discuțiile literare și înscenările operelor. Aici copiii își formează valorile: bunătatea, sârguința, prietenia, mărinimia ș.a. La fel au posibilitatea de a distinge binele de rău, frumosul de urât, utilul de dăunător, trezindu-și propriile atitudini. Își găsesc prieteni în carte, dorind să le semene, formându-și propriul comportament și capacitatea de autocritică. Caracterizând un subiect sau altul, își dezvoltă capacitatea de analiză. Călătoriile literare ajută mult la dezvoltarea imaginației și creativității copilului. Discuțiile literare contribuie la dezvoltarea vorbirii și gândirii. Lectura folosește la însușirea și utilizarea termenilor noi, astfel îmbogățindu-se vocabularul copilului.

Accelerarea procesului de lectură, sporește procesul dezvoltării și activității intelectuale a copilului. În această ordine de idei, atât familiei, cât și bibliotecarilor le revine rolul de intermediari între copil și carte. În acest sens biblioteca vine în ajutor părinților cu materiale promoționale: „*Cum să învățăm copilul să iubească cartea*”, „*Citire bogată – vocabular bogat*”, „*Cum se citește o carte*”, „*De la lume adunate*”, „*Biblioteca pentru copii vă oferă*” ș .a.

Ținând cont de evoluția surselor de informare și recreere de alternativă la zi (TV, Internet, radio etc.), cartea e necesar să rămână în evidență ca sursă principală în educarea și formarea personalității copilului.

ALA ȘENDREA
directorul Bibliotecii Publice s. Bolohan

La izvoarele veșniciei

Ce are omul sfânt pe lume?
O vatră unde s-a născut,
Dar pentru el – un loc anume,
Un grai, un dor – nimic mai mult…
Domnica Severin

Aceste frumoase cuvinte au dat startul sărbătorii cu genericul „La izvoarele veșniciei", care a avut loc joi, 29 mai 2014, în localul Casei de cultură din satul Bolohan.

Aproape toți băștinașii, de la mic la mare, s-au adunat la această frumoasă festivitate pentru a împărtăși din imensa dragoste față de folclor, de cântecul și dansul popular, de tradițiile și obiceiurile satului. Organizarea acestui eveniment la nivel înalt și plăcut ochiului și auzului a fost posibilă datorită abnegației și totalei dăruire de sine a dnei director al Casei de cultură, Domnica Severin.

Programul sărbătorii a început cu expoziția de artizanat și trecerea în revistă a celor mai iscusiți meșteri populari din localitate, urmând apoi salutul al dlui primar Lilian Cotruță. Despre continuitatea tradițiilor și obiceiurilor moștenite de la străbunii noștri și cu o Odă închinată satului (creație proprie) ne-a relatat dna Ala Șendrea, directorul Bibliotecii Publice Bolohan.

Evoluarea ansamblurilor folclorice „Mugurel" și „Codrencile" (conducător artistic – Lucia Bargan), precum și a artiștilor amatori care au înscenat o secvență din străvechiul obicei de nuntă „Legătoarea" a încântat simțurile spectatorilor, care și-au arătat recunoștința prin aplauze furtunoase.

Cu foc au dansat și tinerii din sat, care s-au încins în horă, prezentând dansurile folclorice care nu lipsesc de la nici o sărbătoare – „Șaerul" și „Coasa".

Chef de sărbătoare le-au făcut celor prezenți și fanfara gimnaziului Bolohan (conducător – Ion Gospodarenco), care ne-au captivat auzul cu un buchet de melodii.

Voia bună și veselia a fost susținută și de interpretul Andrei Radețchi, care a fascinat spectatorii cu câteva creații muzicale.

Sărbătoarea a avut un succes deosebit, datorită colaborării fructuoase dintre toate instituțiile din teritoriu, precum și susținerii din partea APL.

Mulțumim organizatorilor pentru această sărbătoare de suflet.

La mai mult și la mai mare!

De 11 ani fără rapsod...

...Și-atunci când n-o mai fi pe lume, să nu-i uitați nicicând de nume, rapsodu-i viu, ieri îl văzui, a renascut prin cântul lui...

La 15 iunie 2014, l-am sărbătorit, pe cel care i-a fost sortit să cânte, să plece...dar și să rămână.

La fiecare ediție a Festivalului Orchestrelor de Muzică Populară în memoria rapsodului cimișlian Ion Popușoi, de sus cad picături ale binecuvântării și muzica curge izvor, peste cei însetați de frumos, dealtfel ...muzica răscolește toate sentimentele; și ca și după o furtună, sufletul, liniștindu-se, devine mai bun, mai îngăduitor, mai nobil.

Astăzi, vorbim la trecut despre EL, cel care A FOST un om simplu, modest, dar prezența lui îi îmbogățea pe cei ce îl ascultau. Mulți îl numesc pe rapsod ca fiind un dar divin lăsat pe această lume pentru a face sufletele să vibreze. Profesor la Școala de Arte din or. Cimișlia, a contribuit la germinarea tinerelor talente. A cutreierat lumea pentru a transmite prin muzică zestrea strămoșească. Spunea că latura artistică l-a ales, iar muzica este pentru el un medicament. Despre începuturile sale muzicale, putem spune că s-a trezit cântând la acordeon pe când avea trei ani. A iubit viața...și viața l-a iubit, într-atât, că la sorbit de lângă noi, dăruindu-i astfel, nemurirea.

Vino măi Ioane!

„Vino măi neicuță, vino puișor,„...astfel prietenii l-au strigat prin cânt, să rămână măcar pentru încă o zi la cârma Orchestrei „Rapsozii„

Cu mândrie spun – Orchestra lui Ion Popușoi!

Ajuns la cea de-a V-a ediție, Festivalul a chemat prietenește majoritatea orchestrelor de muzică

populară „model„ din țară: „Diuz-Ava" din Comrat, „Oiera", Cărpineni, Hâncești, „Gheorghe Murga", Dubăsari, „Struguraș", Ungeni și „Doina Prutului", Cantemir.

Publicul atât de dornic, a deschis prin aplauzele sale cortina scenei, iar sârba și hora lui Ion Popușoi au stârnit emoțiile cele mai ascunse, și parcă era cu noi, ...zâmbetul lui Ion, ce se vedea pe fondalul scenei. S-a vorbit atât de cald, atât de dulce, iar cântecul Anișoarei Prisăcaru, dedicat rapsodului, a răvășit emoțiile pe fața artistei, lăsând să cadă fără jenă, o lacrimă.

Mari emoții, și aplauze se revărsau, la auzul Rapsodiei Române, interpretată la nai, de către fratele maestrului, Mihai Popușoi, în prezent membrul Orchestrei „Rapsozii".

La această ediție, au venit să-i cânte de dor și drag, colegii de breaslă dar și artiști ai poporului, cu care marele rapsod a lucrat: Igor Rusu, Ioana Căpraru, Gheorghe Nichiforeac.

Acest festival pe lângă faptul că ne adună să comemorăm rapsodul Cimișliei, are drept scop valorificarea muzicii populare, a tinerelor talente, precum și schimbul cultural.

Am văzut, tinere mlădițe, dar atât de viguroase în Orchestra „Struguraș" din or. Ungheni, sub bagheta tânărului dirijor Dumitru Plaschevici, o mână de om, dar cu inimă mare, care prin coloritul melodic, a deschis sufletele noastre cu „Hora ca la Ungheni" și „Hora Lăutărească" aranjamentul muzical îi aparține. Fondată în anul 1946, chiar după război orchestra „Struguraș" trăiește și astăzi.

Au urmat, note din Bugeac, aduse de către orchestra Comratului „Diuz-Ava„ o ploaie de aplauze, și strigări - la bis! colorit etnic găgăuzesc, măiestria interpretativă a viorilor ce se auzeau într-un singur tril, precum și tehnica dobarului orchestrei, ce ținea ritmul aranjamentului muzical a melodiilor din Bugeac, autorul lor fiind Stepan Stoianov.

Despre solistul orchestrei Vitalie Vasilioglo, de etnie găgăuz, pot spune că a transmis cu mândrie că este moldovean, chiar de mulți nu înțelegeau limba găgăuzească, prin piesa „Moldova vatanâm".

Soliștii instrumentiști, care sau ales cu laude, au fost totuși neobosiții dobari din Dubăsari, Ion Ocoman și Boris Tataruș, lăsând un show adevărat demn de scenele europene, prin măiestria pucii care se rotea în mâinile lor, uimind publicul.

Și-n toate, îl regăseam pe Ion Popușoi...

Pentru prima dată la un festival de așa greutate, s-a prezentat taraful „Oiera„ din comuna Cărpineni, r. Hâncești, care ne-a adus cântecele folclorice - „Dor de tata", „Fântâ-

nița", „Hora Hop" ș.a. sub bagheta neobositului conducător dar și fondator al tarafului - Simion Filimon.

„Doina Prutului„ din Cantemir, a încheiat festivalul cu un crescendo melodic, prin „Suita Moldovenească". Orchestra adând în scenă, liniștea moldoveanului, prin melismele doinei lui Ion Diaconu, cel care s-a învrednicit cu premiul mare la Festivalul lui Nicolae Sulac.

Punctul culminant, ca de fiecare dată a fost Irina Bârcă, directorul artistic al orchestrei, o femeie cât o sută, femeie spectacol, fiind generatorul dinastiei Bârcă, dat fiind faptul că toată familia ei cântă, Veaceslav Bârcă - dirijorul orchestrei, viorist; Dan Bârcă – acordeonist; Roman Bârcă – trompetist; Ionuț Bârcă - viorist.

Și pe toate le poate face omul, doar un singur moment nu-l controlează...TIMPUL.

Pentru CITITOR

***Iulia Cojocaru**, metodist principal SCTS*

ANGELA RACU,
șeful Secției Cultură Rezina

Satul Ignăței – vatră de covoare

„De-a lungul pereților caselor țărănești se află lavițe așternute neapărat cu covoare..., covoare atârnă pe pereți, peste așternuturile de pat, pe acesta se înalță clituri de perne cu fețele brodate... Prichiciurile sobei și vetrei sunt împodobite cu covorașe. Nu mai vorbesc de casele mari ale țăranilor înstăriți în care ei nu trăiesc, dar le țin pentru oaspeți. Acolo nimic nu se vede după covoare" - așa arătau locuințele moldovenilor înainte vremuri. La fel, prezintă interes și altă menționare: „cât de sărac n-ar fi moldoveanul, casa lui este împodobită cu covoare și cu diferite țesături de casă..." - descrieri întâlnite foarte des în operele scriitorilor autohtoni și din străinătate. Prin urmare, împodobirea casei cu covoare, țesături din lână, pânze albe lucrate manual, brodate, demonstrează o trăsătură etnică de secole în decorul casei moldovenești. Un rol deosebit în mediul de trai al moldovenilor, mai cu seama al populației rurale, în ritualuri și ceremonii, în aprecierea nivelului stării sociale și economice, a măiestriei familiei le-a aparținut și mai continuă să-l joace covoarele manuale. Ele conțin în sine o artă de opinie colectivă, viziuni artistice creatoare selectate de multe generații. Satul Ignăței e cunoscut în întreaga țară prin dinastiile de meșterițe, care au creat mulțime de covoare moldovenești, iar astăzi, localnicii sunt posesori ai acestor comori, adevărat patrimoniu național foarte valoros, pe care îl păstrează cu sfințenie și îl promovează.

Duminica, 25 mai 2014 curtea Liceului Teoretic „Ioan Sârbu" din Ignăței era împodobită cu covoare, lăicere, păretare, țoluri, prosoape ornamentate, fețe de masă împletite, broderii, milieuri și multe, multe alte obiecte de o mare frumusețe. Și multă lume era adunată: localnici, oaspeți din satele vecine, din centrul raional, din Chișinău și chiar de peste hotarele țării.

La inițiativa Secției Cultură Rezina, de a înființa în fiecare localitate din teritoriul raionului câte un eveniment cultural ce îi reprezintă pe fiecare în parte, satul Ignăței a fost printre primii care au venit cu ideea ca în localitatea dumnealor să se desfășoare Festivalul Covoarelor, caci anume covoarele țesute de meșterițele dumnealor reprezintă o adevărată capodoperă și este nevoie de a le expune la un Festival ca să fie admirate de multă lume.

Colectivul liceului a fost acel care a organizat la 25 mai Festivalul interraional al covoarelor „Frumos covor moldovenesc", fiind expuse spre admirare și apreciere peste 40 de covoare și covorașe. Iar păretare, țoluri, prosoape, milieuri, broderii, fețe de masă, fețe de pernă etc – nenumărate. Evenimentul s-a produs grație susținerii Consiliului raional, președintelui raionului, dna Eleonora Graur, Secției raionale Cultură, Primarului de Ignăței, Ion Balan, consiliului local ș. a.

Dna Galina Platon, directorul IPLT „Ioan Sârbu", în calitate de gazdă, la deschiderea festivității a salutat asistența, cu multă mândrie a vorbit despre gospodarii satului Ignței, despre meșterițele iscusite în arta țesutului covoarelor, despre tradițiile și obiceiurile păstrate și respectate în sat, oferind în continuare. Cuprinsă de multe emoții a vorbit dna Varvara Buzilă, etnolog, de la Muzeul de Etnografie și Istorie Naturală, care a relatat celor prezenți că în republică pentru prima dată un festival al covoarelor a fost organizat în anul trecut în satul Clișova Nouă, Orhei, de către Ecaterina Popescu și au fost expuse doar câteva covoare. Pe când exponatele prezentate publicului în cadrul Festivalului de la Ignăței sunt cu mult mai multe la număr, diversificate, ceea ce bucură foarte mult. La fel, foarte fascinat de atmosfera ce domina în acea zi în curtea liceului din Ignței, a vorbit dl Mark Westmahel, oaspete din Belgia.

Dna Galina Platon a prezentat oaspeților, rând pe rând, fiecare exponat (covor, covoraș, rumbă), menționând numele țesătoarelor, anul confecționării și numele posesorului actual. Au fost admirate următoarele creații ale țesătoarelor ignățenence: „Turețchi", „Liliacul", „Crinii", „Surișorul", „Ciocolata", „Trubele", „Floarea Persanului", „Vazoanele", „Șapte frați", „Podnosul", „Buchet de flori", „Pană sură", „Cucoana și lăcrămioarele", „Doi băieți", „Leul", „Două cucoane", „Doi cerbi și două cucoane", „Vazonul și două cucoane", „Păunii", „Țiganul și papagalii", „Tigrul", „Coșnița", „Țiganul și țigăncile", „Creanga", „Colacii mirilor", „Căprioarele și casa", „Cerbii și căprioarele", unele din acestea fiind prezente în 2-3 exemplare, unul mai deosebit ca altul – adevărate podoabe. Cel mai vechi covor era datat cu anul 1933, erau

și din acele, vopsite cu coloranți naturali. A impresionat mult, istoria unei rumbe care a fost cu posesoarea actuală în deportare și care chiar în acea zi a fost vândută oaspeților din Belgia.

Organizatorii, însă, au avut grijă să povestească celor prezenți nu doar despre exponate - produsul finit al lucrului manual, ci și despre toate etapele de prelucrare a materiei prime, de creare și confecționare a obiectelor și despre oamenii implicați în fiecare procedeu.

Unii dintre cei prezenți la eveniment abia acum au aflat, alții și-au amintit tot procesul de prelucrare a lânii de oaie, pentru țesutul covoarelor, păretarelor etc. Până a ajunge să-i fie admirată frumusețea, covorul parcurge următoarele etape: spălatul lânii, scărmănatul, pieptănatul, aranjarea lânii în fuioare, torsul, rășchiatul, vopsirea lânii, depănarea cu vârtelnița. Uneltele, cu ajutorul cărora se execută fiecare procedeu, au fost expuse, de asemenea, în cadrul festivalului desfășurat, fiind chiar mânuite cu multă dibăcie de unele ignățenence.

Moderatorii manifestării au atras îndeosebi atenția celor prezenți, rostind cu mândrie numele acelor meșterițe, care au posedat, au promovat și au transmis copiilor și nepoților arta țesutului: Daria Simion Marian, Efrosinia Barbăroș, Ana Safaler, Ana Tomacu, Glicheria Vacără, Alexandra Chirița. Meșteriţele noastre erau cunoscute în toate satele din împrejurime. Azi, alături de noi la eveniment, sunt urmașii meșteriţelor, care și în zilele noastre, în virtutea tendințelor de modernizare continuă, păstrează cu sfințenie tradiția de a țese covoare: Natalia și Varvara, fiicele mătușii Maria Barbăroș; Ecaterina Gavril Mâțu a transmis arta țesutului fiicelor Tamara și Maria, norei Ana, nepoatei Rodica; Sofia Stratulat - fiicelor Vera, Feodora, Glicheria și nepoatei Tatiana; Daria Vasile Marian - fiicei Tamara Tincu; Elena Vasile Mârza - fiicelor Ecaterina, Ioana, Tatiana; Lidia Ionașcu – fiicelor Maria și Tatiana etc.

Tot în cadrul Festivalului, cu expoziții de obiecte confecționate manual (țoluri, păretare, meleuri, broderii, coșulețe împletite din lozie, obiecte din lemn ș. a.) au participat: colectivul liceului, colectivul grădiniței de copii din Ignăței, un grup de artiști amatori din Peciște, inclusiv meșterul Talpă, alt grup din satul Pripiceni, Tamara Frunză din satul Scorțeni, raionul Telenești și câteva meșterițe din Ignăței. Toate obiectele, făcute cu mult talent și gust artistic, au fost apreciate de comisia specială, autorii fiind menționați cu diplome și premii bănești din partea Secției Cultură Rezina.

Pe durata Festivalului au răsunat melodii și cântece interpretate de fanfara de copii din Scorțeni, fanfara, Plai Nistrean, din or. Rezina, ansamblurile folclorice din s. Peciște, Pripiceni și Ignăței, ș.a.

La încheiere, președintele raionului, dna Eleonora Graur, apreciind înalt organizarea evenimentului, le-a dorit gazdelor să continue să promoveze, prin participare la diferite manifestări, această bogăție a satului, această artă, transmisă din străмoși, să continue să creeze asemenea opere. Iar dna Varvara Buzilă, le-a propus ignățenencelor să formeze o echipă, care, pornind de la prelucratul lânii și încheind cu țesutul covoarelor, le-ar vinde în țară și peste hotare, căci acestea sunt foarte căutate, mai menționând că colaboratorii muzeului vor merge pe la casele meșteriţelor din Ignăței și, cu siguranță, vor descoperi încă multe perle.

Încă un moment foarte impresionant s-a produs în acea zi la Ignăței. Oaspeții din Belgia au cumpărat două exponate – rumba, despre care v-am vorbit mai sus și un covoraș mai mic, ambele-i aparțineau dnei Maria Mârza. Aflând de la Varvara Buzilă mai multe detalii despre obiectele procurate (covorașul mic e numit „mortuar” – se dădea de pomană la înmormântare, iar în muzeu este doar un singur exemplar) a venit în fața celor prezenți cu un gest extraordinar: „Aflând valoarea acestui covoraș, m-aș fi simțit un hoț, dacă aș fi luat această părticică din istoria poporului moldovenesc în Belgia, de aceea, cu deosebită plăcere îl dăruiesc muzeului”. Toți cei prezenți au rămas uimiți de asemenea gest și au mulțumit cu aplauze.

Emoții deosebite de mândrie pentru frumoasele tradiții și obiceiuri ale neamului, păstrate și promovate, au trăit participanții la Festivalul covoarelor Ignăței.

Renata Verejanu — Festivalul internațional de Poiezie

LIDIA GONTEA,
metodist, BPR Drochia „Iulian Filip"

La 14 mai, anul curent, la Biblioteca publică raională „Iulian Filip" din or. Drochia s-a desfășurat Festivalul internațional de Poezie — Renata Verejanu, prima I, (etapa raională), adresat tuturor îndrăgostiților de poezie, indiferent de vârstă, naționalitate, țara de reședință, limba vorbită, religie etc.

Poeziile dânsei sunt postmoderniste prin caracterul și curajul metaforei, încă de prin anii 60-70 ai secolului trecut, libere și independente prin vocabularul folosit și foarte actuale prin mesajul filosofic...

Două cărți de excepție au închis perioada în care Renata Verejanu a luptat cu sistemul vremelnic și lingăiii acelui sistem, (a scris mult și n-a fost publicată aproape deloc, până poetul a devenit editorul propriei creații, în anii 2009-2012 a dat viață a peste 30 de cărți în română, rusă, engleză): - volumul antologic „Ofranda omeniei", una din cele mai importante opere din cea de-a II-a jumătate a secolului XX, care la finele lui 2013 a trecut cu demnitate Prutul și a văzut lumina tiparului la editura „Tipo Moldova", biobibliografia „Poetul cu metafora-n flăcări – Renata Verejanu", editată de Biblioteca municipală B. P. Hașdeu. Aceste cărți au încununat Anul Renata Verejanu, pe când Festivalul internațional de Poezie – Renata Verejanu lansează Deceniul — Renata Verejanu.

Prin acest Festival ne-am propus să aducem mai aproape de societate adevăratele valori ale neamului, or, ar fi păcat să nu cunoști opera unui Poet european al Generației dintre secole...

La etapa raională au participat 34 de elevi din gimnaziile și liceele din raionul Drochia, devizați în 3 categorii de vârstă (0-14 ani; 15-25 ani și 25… ani) care au concurat la secțiunile:

Poezie proprie — cu câte 3 texte în format electronic, nepublicate. În concurs au recitit câte o poezie.

Eseu critic — 2 pagini de analiză a creației Renata Verejanu, eseu nepublicat.

Recital de poezie din creația poetei Renatei Verejanu.. În cadrul acestei secțiuni au fost versuri alese de doi sau chiar trei participanți, fapt ce demonstrează că creația R. Verajanu produce satisfacție cititorului purtat într-o binemeritată savoare a emoției creației poetei.

Compozitori — fiind o secțiune mai dificilă nu au fost doritori de a participa.

Renata Verejanu, prezentă în sală, a apreciat eforturile concurenților încurajându-i să scrie versuri, să muncească mult, să cizeleze ceea ce scriu, căci poezia se scrie cu inima și cugetul, vibrant, să poată atinge struna sufletului celor ce o citesc sau o ascultă.

Juriul, în componența căruia au fost: Maria Cojocaru, directorul BPR Drochia „Iulian Filip", Anatol Rusnac, poet, Vitalie Zagaievschi, jurnalist, președintele cenaclului „Steaua de vineri", Lucia Roșca, profesor de limbă română, Lidia Gontea, metodist, BPR Drochia au apreciat evoluarea participanților și au stabilit finaliștii etapei raionale a Festivalului:

Secțiunea Recital de poezie: Agachi Gabriela, cl.V-a, gim. Pelinia și Victoria Onișciuc, cl.VI, gim. Zgurița (categoria I) și Sandu Cebotaru, cl. XII-a, lic. Pelinia (categoria a II-a)

Secțiunea Poezie proprie: Mădălina Partole, cl VII-a, lic. Cotova (categori I) și Vladimir Grigoreț, cl. XII-a, lic. rus „Boiarnițchi" (categoria II).

Secțiunea Eseu critic: Mădălina Pripa, cl. VII-a, gim. Pelinia (cat.I) și Liuba Pampărău, bibliotecara Filialei copii, Pelinia (categorie a III-a).

Creația Renatei Verejanu ancorată în realitate, a unei poete atât de angajată în luptele noastre politice, culturale, dar și în luptele sufletești, în care tot ce-i este străin, tot ce contravine firescului, bunului simț, adevărului, e blamat și refuzat, e respins de spiritul ei. Poeta - jurnalistă, economistă, editoare, scenaristă, regizoare, producătoare de evenimente culturale naționale și internaționale, promotoare a Societății Civile, adevărat ambasador popular al țării noastre și încă multe ar fi de adăugat, dar toate rotunjesc acea noțiune de om al cetății, pe care dintotdeauna s-a sprijinit și înălțat un neam, o idee, un ideal. Iubirea domină singura legitimare a vieții acestei poete, singurul sens:

Text și imagine: **SERGIU CUMATRENCO**

Grigore Zănoagă din nou minunează lumea

De 43 de ani activează Grigore Zănoagă pe tărâmul Culturii. În acest timp a fondat și condus 15 colective de fanfară, inclusiv 9 colective-model. Dar toate au fost de bărbați, cu excepția celuia din satul Șipca din anii 1983-1985, unde au participat și 5 fetițe. Pe timpuri, în anii ”70 ai secolului trecut, era o fanfară de fete la școala pedagogică Soroca, mai apoi a apărut una la Orhei. Fanfare de fete există în țările baltice, în Austria, Germania. În Republica Moldova actualmente activează o fanfară de fete în satul Holercani, raionul Criuleni, iar nu demult Grigore Zănoagă a înființat una la Olișcani, raionul Șoldănești. Se numește „Olișca”, denumire pe care o purta localitatea pe timpul lui Ștefan cel Mare (satul lui Olișca).

Demult își dorea să înființeze în raionul Șoldănești, unde activează în calitate de șef al secției Cultură, Tineret și Sport, o fanfară de fete. Or, după ce a înființat fanfara Consiliului Raional, care activează cu succes de câțiva ani, obținând chiar și locul II la prestigiosul Festival-concurs republican „Fanfara argintie” din Soroca, își dorea ceva mai „exotic”. Asigurându-se de susținerea morală a direcției liceului teoretic din sat, dar și de cea financiară a primăriei Olișcani (care a procurat instrumente muzicale de 20 de mii de lei), în decembrie anul trecut a început primele repetiții. Pe parcurs, cu ajutorul aceleeași primării (primar Andrian Svecla) a amenajat o încăpere cu regim acustic în Casa de cultură, acolo fiind construită și o sobă pentru a fi posibil să se facă repetiții tot anul.

În mai puțin de jumătate de an cele 20 de fetițe au studiat și însușit 4 piese muzicale pentru fanfară. Când oboseau de instrumentele grele, pedagogul Grigore Zănoagă începea să le instruiască să interpreteze aceleași melodii și la fluier. Astfel au apărut două colective cu un program comun. Zilele trecute, de hramul satului, au participat cu brio la primul lor concert. De asemenea au evoluat cu succes la ultimul sunet din cadrul liceului, dar și la Ziua Copilului. Pedagogul și dirijorul Grigore Zănoagă ne-a mărturisit că el și fetițele doresc să „crească” până la titlul de colectiv-model și poate mai sus. Iar ele mai visează mult să întreprindă o excursie la Chișinău. Împreună cu conducătorul lor planifică să se întoarcă la ocupații în luna august. În afară de actualul repertoriu, din care fac parte melodiile populare „Coasa” și „Smărăndița”, valsul „O, Split, perlă a mării” și dansul latino-american „Cea-cea-cea”, tind să învețe cât mai multe cântece, pentru a bucura sufletul melomanilor. Așa, cu insistența dirijorului, care lucrează pe gratis, dar și cu dorința fetițelor, avem și noi o fanfară de fete – al doilea colectiv de asemenea gen în Republica Moldova.

P.S. Zilele trecute la Olișcani a venit o echipă de la postul de televiziune „Publica TV”, care a filmat cum evoluează acest colectiv de unicat în felul său. Așa că o țară întreagă va avea posibilitate să vadă ce perle are Olișcaniul Șoldăneștiului. ***S. C.***

IRINA EMILIAN
membra a ansamblului „Moștenitorii", or. Râșcani.

„Fii demn de a-ți păstra moștenirea"

Străbat pământul mănos al meleagului meu, iar de sus cerne o ploaie ciobanească ce binecuvântează nu doar holdele de rod bogate, ci și oamenii ce trăiesc pe aceste meleaguri.

Dacă pasiunea, cinstea, hărnicia, dăruirea de sine, curajul îi caracterizează pe pământenii noștri, atunci, cred eu, la fel de bogat le este și sufletul. Existența acestor oameni se regăsește în frumos, căci ei știu cu adevărat a trăi. Bătrînașii mei sunt mereu în căutarea mulțumirii sufletești. Ei știu a moșteni și a păstra lucruri de mari valori, pentru a le transmite descendenților săi. Dânșii stiu a cânta dorul neamului. Știu a se ruga. Ei știu a mulțumi. Poate deacea în fiecare duminică îi găsești adunați la biserică, pentru marturisire, rugăciune și împăcare sufletească. Neamul meu mai știe și a se odihni. Fără a-și da seama că s-au ros pantofii, ei joacă ore întregi. Tot așa, suntem și noi, membrii ansamblului de muzică și dansuri populare „Moștenitorii". Cum se face ani la rând, noi, neam adunat la concertul de bilanț cu genericul „Drag ni-i neamul strămoșesc", unde am învârtit hora neamului, am ascultat cântece strămoșești, am readus o picătură din atmosfera trecutului, am reușit să odihnim sufletele și trupurile părinților de toate grijile și nevoile țărănești în localul din pădurea frumosului sat Moșeni. Gazda ne-a fost dl Ion Danu, om cu suflet mare, care ne susține colectivul de ani de zile, om a carui ochi emană multă căldură, sinceritate, omenie, dragoste față de tot ce realizează...

Onorați de reprezentanții Consiliul raional dna G. Zamurdac, R. Postolache, A. Cheptanaru, D. Duminica, A. Iremciuc, E. Garbuz, oaspeți de onoare ai festiitîții noastre, veniți cu voie bună, flori și cadouri, sărbătoarea și-a luat amploare. Din calcâie iese foc, fusta e roată, chiote și voie bună. Cântăreții ansamblului Laurita Moraru și Mihail Barantchii au fost plăcut surprinși de ovațiile publicului adunat.

Sub cerul liber, mirosind încă a primăvară, în adierea ușoară a vântului, sub farmecul unei miresme îmbătătoare, răsuna așa cum nu s-a mai auzit până acum instrumentele și vocile ansamblului folcloric „Moștenitorii" din satul Zăicani, conduși cu mare măiestrie de dna Ecaterina Cemârtan și dl Eugen Rotaru, deasemenea anul acesta serbându-și cea de-a 25 aniversare de la înființare.

Dar cele mai multe emoții persistă în inimile celor zece concurente pentru titlul „Miss Moștenitorii"! Emoții pentru probele ce le stau înainte: prezentarea obiectelor moștenite, ascunse și regăsite undeva prin lada străveche a neamului, unde mai miroase a vreme dedemult, a praf și dor. Concurentele au răscolit bine prin acea ladă și fiecare a prezentat ce i-a revenit ca moștenire de la străbuni: o șalincă, o icoană, iia bunicii, șalul, prosopul sau poate o trăistuță… Cu multă grijă și drag au fost curățate din nou și lăudate în fața multor ochi însetați de istorie. Obiectele respective sunt cele mai prețioase capodopere în care mai mocnește trecutul părinților, bunicilor și străbunicilor… Aceste obiecte au fost cele mai bune aparate de luat vederi deoarece ele, fiind întrebuințate, purtate de străbunii noștri au avut și ochi și urechi, fiind martori ale acelor timpuri. Și acum simțim mirosul lor a lumânări aprinse, a tămâie, a busuioc, a fân uscat, a mămăliga răsturnată pe fundișor, și, probabil a buchet de liliac, pe vremuri dus la braț….

Prin proba, care le reprezintă, fetele au cântat la instrumente muzicale, au servit oaspeții cu bucate naționale pregătite de ele, au recitat versuri despre țară și neam. Toate talentate, frumoase, ingenioase s-au întrecut pentru coroana și titlul „Miss Mostenitorii". Juriul și publicul și-au făcut alegerea.

Plecata la studii din frumosul oraș Costești a raionului Râșcani, de pe malul râului Prut unde și-a știu rostul copilăriei, unde i-a fost alinarea, tot acasă se întoarce, deoarece mai bine ca la tine acasă nu este nicaieri. Pământeanca noastră Alina Ureche - interpretă, laureat la Festivalul - Concurs National al Interpreților Cântecului Popular Românesc „Maria Tănase", ediția 2013 cu mult dor și drag de meleagurile natale, ne-a încântat auzul și sufletele cu un buchet de cântece populare. Acest cadou muzical cu multă generozitate ne-a fost oferit de familia Ciobănaș Veaceslav și Zinaida, care au

mai oferit tuturor copiilor sucuri și înghețată din contul magazinului „Slava."

Pădurea mai șoptește ceva, soarele își face apariția de după nori, iar noi continuam să savorăm din plăcerea acelei zile de sâmbătă deoarece am avut un an frumos, am lăsat în urmă concerte nenumărate. De fiecare dată, de mulți ani în șir, ne-am grăbit să ne adunăm în sala de repetiții, acolo unde suntem mereu așteptați, continuu ascultați, îndrumați și iubiți de părinții noștri spirituali Doamna Elena Crețu și Domnul Mihai Sacaliuc. Sufletele le sunt mereu deschise, iar îmbrățișarea lor e mai caldă. Întruna căutam a ne adumbri în spatele acestor personae, simțindu-ne de fiecare dată mai protejați, ei ne dau aripi pentru zborul nostru spre viitor în căutarea frumosului.

Trăim sub un soare care luminează mult mai mult, numit ansamblul ,,Moștenitorii" , suntem uniți prin vraja dansului, suntem binecuvântați de bunul Dumnezeu și menim spre păstrarea frumoaselor tradiții și obiceiuri moldovenești!

„ENIGMA ARTEI CORALE"

ANGELA REZUȘ, LUDMILA SAMARIN,
secția Teorie ȘACS „E. Coca".

Indiferent de grai, port sau obiceiuri, arta corală ne unește printr-un limbaj universal. Ea aduce în prim plan valorile fiecărei națiuni, așezându-le pe un singur portativ, astfel încât ele să poată fi descoperite și transmise dincolo de barierele vorbelor.

În prezent, constatăm o înstrăinare a tinerilor de la tradițiile trecutului, acestea ori dispar ori sunt denaturate. În condițiile actuale urmează să fie găsite mijloacele care ar menține vie cultura corală, ca pe o limbă muzicală maternă.

În acest context, în a doua jumătate a lunii aprilie curent, elevii Școlii de Arte pentru copii „Eugen Coca" din orașul Soroca au dezlegat *enigma artei corale* într-un concurs-victorină cu același generic. Scopul concursului a fost plantarea și promovarea dragostei pentru arta corală, arta frumosului, având ca bază principalul obiectiv: dezvoltarea gustului muzical-coral la elevi și îmbogățirea potențialului spiritual în educația unui viitor artist care va aprecia muzica în adevărata ei valoare. În componența juriului au intrat absolvenții ȘACS „E. Coca", care dețin cunoștinte în disciplina corală coordonați de șefa de studii.

La acest concurs-victorină au concurat corul mic „Doremici", conducător artistic Angela Rezuș și corul mare „Bel canto", dirijor Ludmila Samarin. De la bun început, ambii conducători au familiarizat elevii cu epocile stilistice de interpretare corală, cu dezvoltarea stilului bizantin, a cântecului gregorian din evul mediu, cu epoca renașterii - considerată epoca de aur a polifoniei vocale, barocul - cu înflorirea genului de operă, cu clasicismul - caracterizat prin perfecțiune și echilibru al formelor muzicale, cu romantismul - care descoperă folclorul și crearea școlilor naționale și nu în ultimul rând cu mănăstirea Putna. Coriștii și-au demonstrat cunoștințele în apariția artei corale, activitatea colectivelor corale din țară noastră ș. a. prin intermediul probelor: „Enigma spiritului coral"; „Gândește și pășește"; „Ghicește melodia"; „Notițe fermecate"; „Maestro"; „Găsește răspunsul corect".

Mai întâi a avut loc proba teoretică, la care membrii ambelor coruri au oferit răspunsuri la întrebările despre arta corală prin utilizarea tehnicii moderne. Astfel, pe un ecran erau proiectate mai multe imagini, una dintre care reprezenta răspunsul corect. Au fost utilizate atât fotografii, cât și imagini video și audio.

La următoarea probă, liderii echipelor concurente au răspuns la întrebarea „De ce este bine să cânți în cor...?", la fiecare răspuns corect făcând un pas spre linia finală. Proba a treia a manifestat atenția auditivă în recunoașterea „Imnului de Stat al Republicii Moldova", muz. A. Cristea, cuv. A. Mateevici; „Sârba-n căruță", muz. Gheorghe Dânga; „Seara pe deal", muz. Vasile Popovici, cuv. M. Eminescu; „Tatăl nostru", muz. Vladimir Ciolac; „Sculați boieri mari", colind; „La oglindă", muz. Timotei Popovici, cuv. George Coșbuc; „Maria Mirabela" muz. Eugeniu Doga, cuv. Grigore Vieru; „Vals", muz.. Eugeniu Doga „Gingașa și tandra mea fiară" etc. În proba a patra elevii din fiecare echipă, pe rând, au inventat cuvinte în care sunt ascunse notițele muzicale (***do***ctriță, ***re***bus, ***mi***racol, ***fa***n***fa***ră etc.) La proba cu denumirea „Maestro" cele două echipe concurente sau pomenit fără dirijor, iar corurile au interpretat un cântec fără dirijor, dând dovadă de atenție, simț muzical, ritm... La proba finală „Găsește răspunsul corect" pe proiector a fost demonstrată întrebarea și trei răspunsuri, două dintre care erau greșite.

La final juriul a dat note respective. Pentru că ambele echipe au avut o prestație bună și pentru că le-a fost greu să decidă cine e învingător, juriul a făcut egalitate între echipele concurente.

Secția teoria a ȘACS „E. Coca", a rămas satisfăcută de atitudinea, prestația și cunoștințele elevilor în cadrul concursului-victorină, în care au aflat multe lucruri noi: au dezvoltat deprinderi de a lucra în echipă, perseverență, tenacitate și stimă reciprocă față de colegi.

SVETLANA CERNEGA, BP Sărățica Nouă, r. Leova

TEATRUL DE PĂPUȘI –

25 copii din localitatea Sărățica Noua, r. Leova sunt bucuroși că activeaza în cadrul Teatrului de păpuși „Guguța" de pe lângă Biblioteca Publică, astfel facându-și viața mai utilă și interesantă, grație bibliotecarei instituție respective.

Foarte mulți copii în jumătatea a doua a zilei rămân fără supravegherea adulților, deoarece o bună parte din părinți sunt plecați peste hotarele țării, iar ei sunt lăsați în grija buneilor, rudelor, persoanelor de vârsta a treia. O altă problemă ar fi și lipsa spațiilor pentru activități de joacă.

Datorită frecvenței ridicate și vizitelor de durată lungă a instituției de catre copii, bibliotecar fiind, mi-a încolțit ideia de a crea un teatru de păpuși. Zis și făcut, am organizat un teatru cu numele „Guguță" care s-a dovedit afi ce-a mai eficientă modalitate de prezentare a textului literar, de dezvoltare a imaginației, descoperire a talentului, petrecere a timpului liber, comunicare între vârste, de formare a caracterelor și personalității copiilor. Activează 2 grupe de actori, mic și mare. Pentru ca copilor să le fie mai interesant și captivant de activitatea preferată, vizionăm pe site-ul YouTube prezentări inspirându-ne la decor, copiem scenarii, alegem muzică corespunzător repertoriului, grație proiectului câștigat la Programul NOVATECA, care a dotat biblioteca cu 3 calculatoare, boxe, căști, camere web și imprimantă . Astfel fiecare sărbatoare de peste an organizată în Casa de cultură este însoțită de teatrul nostru cu diferite spectacole. În luna curentă, pentru Ziua Internațională a Femeii - 8 Martie, grupul mic de actori au jucat spectacolul „Ghiocei pentru mama". În perioada februarie – martie paralel repetițiilor, împreună cu copiii la Atelierul meșterului „Potdetoate", am confecționat din hârtie coșulețe cu ghiocei în locul celor vii ce trebuiau culeși din pădure în dar mămicilor. Prezentarea spectacolului a fost foarte reușită. Spectatorii au aplaudat îndelung și actorii au fost plăcut surprinși că mesajul lor educativ ecologic a atins sufletul privitorilor, de a ocroti natura și a nu rupe ghioceii vii. Iar la sfârșitul prezentării actorii au luat câte un ghiocel din coșul bibliotecarei și i-au dăruit măicuțelor, surioarelor, bunicilor. Deasemenea și bibliotecarul a rămas satisfăcut că munca lor enormă s-a încununat cu succes și că Biblioteca Publică Sărățica Nouă este ce-a mai modernă și frumoasă instituție de profil care își primește utilizatorii într-un ambiant plăcut cu mobilier nou, funcționalitate bine determinată și tehnologie informațională modernă adecvată activitaților necesare.

La 4 iunie 2014 scriitoarea Steliana Grama ar fi împlinit 40 de ani. Dar Cel de Sus i-a permis să trăiască pe Terra doar 32 de ani...

A fost un talent precoce: scrie versuri și desenează de la vârsta de trei ani. A scris și în adolescență, a scris și în anii de studenție, oricând: proză, piese de teatru, versuri, publicistică, critică de teatru etc.

dr. Claudia Mutu-Grama

Stelaiana Grama: *înfrățită cu magia metaforei*

Cultura tinerei poete Steliana Grama se vede ca printr-un geam transparent în poemele pe care le scrie, tot mai sigură de sine, în ultimul timp. Dotată, ea își cultivă dotarea; zidind poemul, ea se ghidează de un instinct al construcției care nu e deloc de neglijat.

Poezia Stelianei Grama e izvorâtă dintr-un mod firesc de a vorbi, de a aranja cuvintele în poem, dintr-o trăire a sa, care e a acestui sfârșit de veac XX, dar și a adolescenței dintotdeauna.

***Nicolae Dabija,** 1992*

*Poezia celei mai tinere poete de la noi **Steliana Grama** capătă o tentă expresionistă, poeta făcând niște deschideri neoromantice în spații vaste, idealiste.*

Mihai Cimpoi, *1998*

În timp ce poezia a evoluat foarte mult, este un curaj să scrii poezii în formă fixă, să scrii un sonet, să scrii un rondel, să scrii poezie poezie, cum o numea Tudor Arghezi undeva, și iată că Steliana Grama, autoarea virtuoaselor rondeluri, face acest lucru cu mult succes.

Arcadie Suceveanu, *2010*

PRESTĂRI SERVICII POLIGRAFICE

FEP Grafema Libris s.r.l.
Cod fiscal 1003600038636
Cont/decontare 22244011092
Cod plătitor TVA 0402143
BC "Energbank" SA, m. Chişinău fil. Centru
cod bancar ENEGMD 22895

Notograf Prim s.r.l.
Cod fiscal 1009600037527
Cont/decontare 222490100004601
BC "Fincombank" S.A. fil. Nr. 1 Chişinău
cod bancar FTMDMD2X735

mun. Chişinău,
str. Bucureşti 68, etajul 3, of. 313.
tel/fax: (022) 202-555; 202-553.
mob.: 069-39-29-09; 069-022-237

LITERATURĂ DE SPECIALITATE ŞI BELETRISTICĂ

Nr.	Denumire	Pagini	Preţ (lei)
	ISTORIE • TEORIE ARTE		
1.	**Abecedarul muzicii şi solfegiul** (Clasa I-II), L. Ţurcanu, A. Ţurcanu	192 p.	50
2.	**Abecedarul muzicii şi solfegiul** (Clasa III-IV), L. Ţurcanu, A. Ţurcanu	122 p.	50
3.	**Literatura Muzicală** (p/u şc. Arte/Muzică), (anii I-II de studii), S. Badrajan, A. Rojnoveanu, S. Rotaru	236 p.	50
4.	**Literatura Muzicală** (p/u şc. Arte/Muzică), (anii III-IV de studii), S. Badrajan, A. Rojnoveanu, S. Rotaru	278 p.	50
5.	**Arta Muzicală din R.M.** Academia de Ştiinţă a Moldovei Institutul Patrimoniul Cultural	952p.	200
6.	**Muzică etnică: tradiţie şi valoare** V. Ghilaş	296 p.	20
7.	**Învăţământul Muzical în Moldova** Gleb Ciaicovski–Mereşanu	276 p.	20
8.	**Estetica romanţei** (studiu), Andrei Tamazlâcaru	178 p.	20
	MELODII FOLCLORICE		
8.	**Alină dorule alină** (Cântece şi melodii populare din Moldova şi Bucovina), Dumitru Blajinu	352 p.	150
	PARTITURI ORCHESTRE POPULARE		
9.	**Melodii de pe coline vol.II** (partituri pentru orchestre de muzică populară), Serghei Ciuhrii	152 p.	30
	PARTITURI CORURI		
10.	**Ţine-mă dorule lin** (piese corale), Eugen Mamot	116 p.	30
11.	**Cântece de dor** (pentru diverse formaţii vocale), V. Nevoie	74 p.	30
12.	**Plaiul meu** (coruri), Victor Nevoie	126 p.	30
13.	**Nouă azi ne-a răsărit** (colinde de Crăciun)	146 p.	30
14.	**Nu poţi da timpul înapoi...** (romanţe), Ianoş Ţurcanu, Svetlana Badrajan	58 p.	20
15.	**Mi-e dor de-o seară cu romanţe** (romanţe), Galina Furdui	620 p.	150
	CÂNTECE ŞI VERSURI		
14.	**Şi îngerii ca omul plâng** (cântece şi poezii de autor), Maria Stoianov	190 p.	20
15.	**Gânduri ţesute-n suflet** (cântece şi poezii de autor), Maria Stoianov	200 p.	20
	MONOGRAFII • CELEBRITĂŢI		
16.	**Grigore Grigoriu** (viaţa şi creaţia — album), Ion Proca	248 p.	100
17.	**Nicolae Sulac** (Mai aproape de departe), Ion Proca	264 p.	30
	Un veac de dor matern (viaţa şi activitatea maetrsului Ion Dolănescu), Ion Proca	304 p.	100
19.	**Poiana cu heruvimi** (figuri ilustre: scriitori, actori...), Ion Proca	248 p.	40
	BELETRISTICĂ		
	La Oină (roman), Ion Proca	160 p.	20
20.	**Din cartea copilăriei** (poezii pentru copii), Traianus	16 p.	5
21.	**Alfabetul Vesel** (poezii pentru copii), Ianoş Ţurcanu	32 p.	10
22.	**Ce ascund cuvintele** (poezii pentru copii), Ianoş Ţurcanu	36 p.	30
23.	**Carte de dragoste** (poezii), Ianoş Ţurcanu	180 p.	20
24.	**Viespea** (povestiri), Ion Gorgan	92 p.	10
25.	**Cetatea de Cuvinte** (Antologie, Scriitori Soroceni), Petre Popa	680 p.	70
26.	**Cinegetica** (dicţionar explicativ), Tudor Colac	300 p.	70

Nr.	Denumirea	Pagini	Preţ (lei)	Telefon
1.	**Culegere de creaţii corale a compozitorilor români.** Vol. I Elena Condorache	120 p.	50	067373576

Nr. d/o	Registre Case de cultură, Şcoli de muzică	Preţ (lei)
1.	Registrul de evidenţă a activităţii Casei de Cultură (anexa nr. 2 Regulamentul-tip)	14
2.	Registrul de evidenţă a activităţii formaţiei artistice de amatori (aprobat Ministerul Culturii nr. 102 din 26 aprilie 2007)	14
3.	Registrul general de evidenţă a reuşitei elevilor (pentru director)	14
4.	Registrul de evidenţă a şarjei pedagogice pentru profesori şi corepetitori	14
5.	Registrul de evidenţă a probelor de admitere	9
6.	Registrul frecvenţei şi reuşitei elevilor la disciplinele de grup	7
7.	Catalogul frecvenţei şi reuşitei al elevilor (individual)	5
8.	Planul individual	5
9.	Cartea de evidenţă a lecţiilor asistate	10
10.	Proiect de lungă durată pentru disciplinele de grup	5
11.	Registrul proceselor–verbale, colocvii, concerte academice, expoziţii, examene	10
12.	Registrul proceselor–verbale ale consiliilor profesorale	10
13.	Registrul proceselor–verbale ale şedinţelor secţiilor	10
14.	Registrul de evidenţă a frecvenţei profesorilor la serviciu	10
15.	Certificate (de absolvire), (copertă tare, bumvenil)	25

Nr. d/o	Documente pentru biblioteci publice	Detalii	Preţ (lei)
1.	**Registrul mişcarea fondurilor**	A4, 150 p., ofset	14
2.	**Registrul inventar**	A4, 200 p., ofset	25
3.	**Caiet de evidenţă a activităţii bibliotecii**	A4, 60 p., ofset	14
4.	**Caiet de evidenţă a documentelor recepţionate în schimbul celor pierdute**	A4, 50 p., ofset	9
5.	**Fişa cititorului**	A5, ofset 1+1	0.10
6.	**Adaos la formularul cititorului**	A5, ofset 1+1	0.10
7.	**Fişa catalog** (liniată)	7x11, ofset	0.05
8.	**Fişa catalog** (curată)	7x11, ofset	0.03
9.	**Fişa cărţii**	8x11, ofset	0.05
10.	**Fişa evidenţei zilnice**	A4, ofset	0.18
11.	**Fişa de evidenţă a ziarelor**	8x11, ofset	0.05
12.	**Fişa de evidenţă a revistelor**	8x11, ofset	0.05
13.	**Despărţitoare catalog** (de centru)	carton 250 g. ştanţate	0.5
14.	**Despărţitoare catalog** (de dreapta)	carton 250 g. ştanţate	0.5
15.	**Despărţitoare catalog** (de stânga)	carton 250 g. ştanţate	0.5
16.	**Despărţitor de poliţă**	carton tare	4
17.	**Fişa de înscriere la bibliotecă**	carton 220 g.	0,2
18.	**Fişa contract**	carton 220 g.	0,4

Editura „Notograf Prim“ s.r.l.
Tipografia F.E.P. Grafema Libris s.r.l

Adresa: or. Chişinău, str. Bucureşti, 68, of. 313, 314
Tel.: (+373 22) 22-37-86, 20-25-53
Tel./Fax: (+373 22) 20-25-55
E-mail: notografprim@gmail.com
grafemalibris@gmail.com

TABLOUL REPUBLICAN DE ABONARE LA REVISTA „REALITĂŢI CULTURALE”, NR. 7 (37)

Nr. d/o	Raionul/ Municipiul	Nr. abonaţi	Inst. de cultură	Responsabil de ediţie (zonal)
În funcţie de proporţia, abonaţi-instituţii de cultură				
1	**Bălţi**	**41**	23	Vera Caraulan (0231) 25 083
În funcţie de numărul abonaţilor				
1	**Ialoveni**	**64**	61	(0268) 26 004
3	**Edineţ**	**42**	92	Rodica Popa (0246) 22 648
4	**Orhei**	**44**	127	Gheorghe Guriuc (0235) 22 648 Lidia Sitaru (0235) 23 684
5	**Ungheni**	**41**	126	Eugenia Baroncia (0236) 22 648
6	**Făleşti**	**38**	122	Grigorie Budu (0259) 22 648
7	**Călăraşi**	**32**	90	Sergiu Cojocaru (0244) 20 840
8	**Criuleni**	**32**	61	Valentina Bobeico (0248) 22 323 Maria Rapcia
9	**Râşcani**	**34**	99	Emilia Garbuz (0256) 22 648
10	**Şoldăneşti**	**36**	64	Grigore Zănoagă (0272) 24 310
11	**Hânceşti**	**33**	118	Ion Tulbu (0269) 23 070
12	**Străşeni**	**27**	71	Vera Schirliu (0237) 22 244
13	**Glodeni**	**27**	69	Vecislav Barat (0249) 22 648
14	**Căuşeni**	**22**	84	Fiodor Garaba (0243) 22 486
15	**Nisporeni**	**21**	68	Aurelia Andronache (0264) 23 711
16	**Anenii Noi**	**16**	72	Vasile Moroşanu (0265) 24 349
17	**Rezina**	**21**	73	Angela Racu (0254) 24 412
18	**Briceni**	**18**	68	Ilie Zagorciuc (0247) 22 648
19	**Teleneşti**	**21**	97	Pavel Casian (0258) 22 648
20	**Soroca**	**19**	125	Grigore Bucătaru (0230) 23 124
21	**Cimişlia**	**17**	74	(0241) 22 648
22	**Floreşti**	**17**	119	
23	**Dubăsari**	**14**	34	Valentina Semionov (0248) 44 753
24	**Cantemir**	**14**	92	Nicolae Efticov (0273) 22 648
25	**Cahul**	**13**	103	(0299) 22 255
26	**Ştefan-Vodă**	**20**	67	Valentina Uţă (0242) 22 648
27	**Drochia**	**11**	81	Petru Ababii (0252) 22 648
28	**Donduşeni**	**13**	48	Liuba Dănuţă (0251) 24 272
29	**Leova**	**7**	70	Mihai Suruc (0263) 24 175
30	**Sângerei**	**12**	99	Valeriu Rusu (0262) 21 898
31	**Chişinău**	**12**	68	
32	**Ocniţa**	**7**	68	Ludmila Belonoşca (0271) 21 429
33	**Basarabeasca**	**4**	25	(0297) 21 043
34	**Taraclia**	**1**	52	
35	**UTAG** (Ceadâr-Lunga)	**0**	81	

Total tiraj: 791 ex.

DIPLOME de la 5 lei per exemplar + design
INVITAŢII de la 3 lei per exemplar + design
AFIŞE de la 1 leu per exemplar + design
BUCLETE de la 8 lei per exemplar + design
ECUSOANE de la 1 leu per exemplar + design
CĂRŢI DE VIZITĂ de la 1 leu per exemplar + design

Festivalul de dans popular ***Cine joacă horele****, mun. Bălţi*

Ansamblul de dans popular ***Moştenitorii****,*
or. Râşcani

Ansamblul de muzică și dans popular VÂNTULEŢ, mun. Bălți